

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**« Human Trafficking: Ο αθέατος κόσμος των
σύγχρονων σκλάβων »**

Μόσχου Σπυριδούλα

Τσάμης Κωνσταντίνος

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ:

Κλωνή Παναγιώτα

Πάτρα , 2016

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε θερμά την καθηγήτρια του Α.Τ.Ε.Ι Δυτικής Ελλάδας και Κοινωνική Λειτουργό Κλωνή Παναγιώτα, υπεύθυνη για την πτυχιακή μας εργασία, για την καθοδήγηση πάνω στο θέμα και για την συμπαράσταση που μας διέθεσε.

Επίσης, θέλουμε να ευχαριστήσουμε τους πολίτες της Πάτρας που προθυμοποιήθηκαν να συμπληρώσουν το ερωτηματολόγιο μας με σκοπό να μας βοηθήσουν και αυτοί με τη σειρά τους για την ολοκλήρωση της πτυχιακής και για να βρεθεί αποτελεσματική λύση για το θέμα αυτό.

Ευχαριστούμε τις σπουδάστριες του τμήματος Κοινωνικής Εργασίας του Α.Τ.Ε.Ι Δυτικής Ελλάδας, Ζαγορίτη Αποστολία, Φιλιππίδου Ευαγγελία για την πολύτιμη βοήθεια που μας προσέφεραν στην πραγματοποίηση της έρευνας. Επίσης, για τον ίδιο λόγο θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε την σπουδάστρια του τμήματος Διοίκηση Επιχειρήσεων του Α.Τ.Ε.Ι Δυτικής Ελλάδας, Τότσικα Δέσποινα.

Τέλος, οφείλουμε ένα μεγάλο ευχαριστώ στο οικογενειακό και φιλικό μας περιβάλλον για την αμέριστη συμπαράσταση και ψυχική υποστήριξη όλη αυτή την περίοδο.

TRAFFICKING

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΠΥΨΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η παρούσα πτυχιακή εργασία μελετά το φαινόμενο του trafficking. Η διακίνηση των ανθρώπων αποτελεί ένα σοβαρό κοινωνικό φαινόμενο τα τελευταία χρόνια. Επιπροσθέτως , αποτελεί μορφή προσβολής ως προς τα δικαιώματα του κάθε ανθρώπου και αποτελεί ένα σημαντικό διεθνές κοινωνικό ζήτημα.

Η εξάλειψη του φαινομένου είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με το θεσμικό πλαίσιο που ισχύει σε κάθε χώρα. Ακόμα η διεθνική σωματεμπορία συνδέεται και με άλλα κοινωνικά προβλήματα όπως την ανεργία , την εργασία, την μετανάστευση και άλλα.

Βασικός στόχος της παρούσας μελέτης είναι να προβάλλουμε το φαινόμενο του trafficking σε πραγματικές διαστάσεις, να αναλυθεί η σύνδεση του με τη δουλεία, να παρουσιάσουμε τις δράσεις , τους μηχανισμούς και τους φορείς, που προσπαθούν να αντιμετωπίσουν το σοβαρό κοινωνικό φαινόμενο αυτό και να ενημερώνουν τους πολίτες , να αναλυθεί και να συζητηθεί το θεσμικό πλαίσιο , αλλά και να επισημανθούν προτάσεις και ιδέες με απώτερο σκοπό την ενημέρωση του κόσμου για το φαινόμενο και για την άμεση αντιμετώπιση του trafficking.

Λέξεις κλειδιά: σωματεμπορία, βία, οικογένεια

ABSTRACT

This present study is studying the phenomenon of trafficking. Trafficking of human beings is a serious social phenomenon in recent years. Additionally, it is the form of attack to the rights of each individual and an important international social question.

The elimination of the phenomenon is closely connected with the institutional framework specific to each country. Even transnational trafficking linked to other social problems such as unemployment, labor, immigration and more.

The main objective of this study is to show the phenomenon of trafficking in actual dimensions, To analyze the association of slavery, to present the actions, mechanisms and organizations, trying to address the serious social phenomenon and inform citizens, to analyze and discuss the institutional framework, but also to identify proposals and ideas with a view to inform people about the phenomenon and for the immediate treatment of trafficking.

Key words: trafficking, violence, family

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περίληψη	4
Εισαγωγή	7
ΜΕΡΟΣ Α: ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	9
Περιγραφή του φαινομένου σωματεμπορίας	9
Ορισμός του Trafficking	11
Ιστορική Αναδρομή	13
Αιτιολογία	14
Συνέπειες	16
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	19
Χαρακτηριστικά	19
Α) Θυμάτων	19
Β) Διακινητών	21
Γ) Πελατών	22
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	23
Τύποι σωματεμπορίου	23
Διακίνηση	27
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	29
Θεσμικό πλαίσιο για την εξάλειψη της σωματεμπορίας	29
Α) Διεθνές	29
Β) Ευρωπαϊκό	32
Γ) Στην Ελλάδα	35
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5	40
Υπηρεσίες και οργανισμοί κατά του trafficking	40
Δράσεις κατά του φαινομένου	41
Η σημασία της δράσης των ΜΚΟ	42
Προτάσεις Καταπολέμησης του trafficking	43
ΜΕΡΟΣ Β: ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ	46
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	47
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	48
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	57

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η μελέτη της πτυχιακής μας εργασίας αναφέρεται στη διεθνή σωματεμπορία , για τα προβλήματα που δημιουργούνται και προτάσεις για την αντιμετώπισή τους καθώς και για την αναγκαιότητα της ενημέρωσης των πολιτών όσον αφορά το θέμα αυτό και για την εξάλειψή του.

ΟΗ πτυχιακή χωρίζεται σε δύο βασικά μέρη : το πρώτο μέρος αναφέρεται στη βιβλιογραφική ανασκόπηση και στα στοιχεία που συγκεντρώσαμε και το δεύτερο μέρος αναφέρεται στην συλλογή και ανάλυση των αποτελεσμάτων της έρευνας.

Το πρώτο μέρος συμπεριλαμβάνεται από έξι κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο δίνεται ο ορισμός της διεθνούς σωματεμπορίας , η αιτιολογία και οι συνέπειες του φαινομένου. Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα χαρακτηριστικά που έχουν τα θύματα, οι πελάτες καθώς και οι διακινητές.

Στο τρίτο κεφάλαιο της βιβλιογραφικής ανασκόπησης αναφέρονται οι τύποι σωματεμπορίας που έχουν δημιουργηθεί από τα αίτια της διεθνούς σωματεμπορίας. Επίσης, παρουσιάζεται αναλυτικά ο τρόπος με τον οποίο πραγματοποιείται η διακίνηση των ανθρώπων. Στο τέταρτο κεφάλαιο προβάλλουμε και παραθέτουμε το θεσμικό πλαίσιο γύρω από την αντιμετώπιση του trafficking , το οποίο χωρίζεται σε τρία υποκεφάλαια: α) Διεθνές , β) Ευρωπαϊκό και γ) στην Ελλάδα.

Στο πέμπτο κεφάλαιο γίνεται μια περιγραφική ανάλυση ως προς τις υπηρεσίες και οργανισμούς που ασχολούνται με το θέμα του trafficking και κυρίως με την εξάλειψη του φαινομένου. Στο έκτο και τελευταίο κεφάλαιο του πρώτου μέρους αναλύουμε τις δράσεις που γίνονται για την αντιμετώπιση του φαινομένου , τη σημασία που έχουν οι δράσεις των ΜΚΟ. Επιπροσθέτως, αναφέρουμε κάποιες προτάσεις για την καλύτερη αντιμετώπιση της διεθνούς σωματεμπορίας.

Εν συνεχεία, ακολουθεί το δεύτερο μέρος της εργασίας το οποίο περιλαμβάνει δύο κεφάλαια : Το πρώτο κεφάλαιο αναφέρεται στην μεθοδολογία της έρευνας. Συγκεκριμένα αναλύονται ο σκοπός , το δείγμα , ο τρόπος ανάλυσης καθώς και τα ερευνητικά εργαλεία.

Τέλος , στο δεύτερο κεφάλαιο παρατίθενται τα αποτελέσματα που επεξεργαστήκαμε και αναλύσαμε μέσω του προγράμματος SPSS. Ακόμα, αναφέρονται τα συμπεράσματα που προκύπτουν μέσα από την έρευνα που διεξήγαμε.

ΜΕΡΟΣ Α΄
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

1. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ ΣΩΜΑΤΕΜΠΟΡΙΑΣ

Η παράνομη διακίνηση και εμπορία ανθρώπων με σκοπό την εκμετάλλευση αυτών των ατόμων είναι ένα περίπλοκο φαινόμενο. Πέρα από την εκμετάλλευση των μεταναστών, το σύστημα διεθνικής σωματεμπορίας περιλαμβάνεται από δύο βασικούς παράγοντες: α) τα θύματα και β) τους πελάτες. Όλα τα παραπάνω σε συνδυασμό με αξίες, προκαταλήψεις και θεσμούς έρχονται να δυσκολέψουν την κατάσταση. Λόγω αυτών, η προσέγγιση του φαινομένου, η εύρεση τρόπων αντιμετώπισης, η καταπολέμηση κι η στήριξη των θυμάτων μέσω δράσεων είναι δαιδαλώδη ζητήματα. Για να επιτύχουμε τη μείωση του φαινομένου απαιτείται συνεχή και οργανωμένη δράση τόσο σε κρατικό όσο και σε μη κυβερνητικό επίπεδο.

Η εμπορία ανθρώπων κατατάσσεται σε ένα ευρύτερο πλαίσιο, το οποίο ορίζει το περιεχόμενο, την έκταση και την εμφάνιση του φαινομένου σε γεωγραφικά και πολιτισμικά όρια, καθώς και τις ιδεολογικές, πολιτικές και κοινωνικές εκδηλώσεις του. Το πλαίσιο αυτό χαρακτηρίζεται από:

α) τις σύγχρονες καταστάσεις διαμόρφωσης της παγκοσμιοποίησης, η οποία δεν εξαλείφει τις διαφορές αλλά τις αναδιαμορφώνει

β) τον πολύπλοκο σχηματισμό της μετανάστευσης, καθώς εκατομμύρια άνθρωποι, κάθε χρόνο, μεταναστεύουν σε πιο ανεπτυγμένες χώρες με σκοπό την εύρεση εργασίας και την αναζήτηση καλύτερων συνθηκών διαβίωσης

γ) την έξαρση και έκταση του οργανωμένου εγκλήματος και των εγκληματικών δικτύων, και

δ) την παρουσία κοινωνικών, φυλετικών διακρίσεων και ανισοτήτων.

Εν συντομία, η εμπορία ανθρώπων (human trafficking) είναι μία σύγχρονη ορολογία που αντικατοπτρίζει ένα φαινόμενο που έχει υπάρξει αναπόσπαστο κομμάτι του ανθρώπινου πολιτισμού, από την αρχή της ανθρώπινης ιστορίας: τη δουλεία. Το φάσμα του φαινομένου δημιουργεί ερωτήματα σε σχέση με το ποιοι, το πώς, το γιατί, το πόσοι και που πωλούνται, γίνονται αντικείμενο κέρδους και εκμετάλλευσης, δημιουργώντας μια εικόνα, η οποία όσο πιο σαφής γίνεται τόσο πιο πολύπλοκη παρουσιάζεται. Συνήθως, δεν είναι εύκολο να κατανοηθεί λόγω της εξωτερικής κάλυψης που κρύβει την πραγματικότητά:

α) το υψηλό κέρδος για τον διακινητή

β) τη χρήση του εκδιδόμενου ατόμου ως ένα αντικείμενο κατανάλωσης και εκμετάλλευσης

γ) τη δημιουργία ενός δικτύου σχέσεων, που χαρακτηρίζονται από μεθοδική και καλοσχεδιασμένη σκληρότητα και εκμετάλλευση, καθώς η δουλεία δεν είναι μια πράξη βίας αλλά υπάγει εγκλήματα όπως είναι ο βιασμός, ο φόνος, η απαγωγή και η καταστροφή του ανθρώπινου μυαλού. (Bayles, 2002).

Μολονότι τα αποτελέσματα της σύγχρονης δουλείας φαίνεται να είναι ίδια με εκείνα του παρελθόντος, οι μορφές της μεταβάλλονται ανάλογα με το πολιτισμικό, θρησκευτικό, κοινωνικό, πολιτικό, οικονομικό, εθνικό και ψυχολογικό πεδίο. Επιπρόσθετα, τα βασικά χαρακτηριστικά στοιχία της εξακολουθούν να είναι τα ίδια: έλεγχος, βία, απειλή, καταναγκαστική εργασία, διαλογή των ατόμων με βάση τα κριτήρια των διακινητών

(ομορφιά, ηλικία, φύλο, καλή υγεία και ικανότητα για εργασία κ.ά.), κέρδος, υποδούλωση, αποξένωση. Η δουλεία σχετίζεται με το βίαιο έλεγχο όμως η σύγχρονη δουλεία εμφανίζει δύο σημαντικές διαφορές:

1. Οι δούλοι είναι χαμηλής αξίας και αποτελούν «αναλώσιμα είδη» , τα οποία όταν σταματούν να «λειτουργούν», υποβαθμίζονται
2. Η δουλεία είναι ένα παγκόσμιο φαινόμενο καθώς η μεταχείριση των δούλων και ο ρόλος που καθορίζουν την παγκόσμια οικονομία κυριαρχεί πλέον σε όλο τον κόσμο.

Η μεταστροφή του ατόμου σε αντικείμενο έχει ως συνέπεια την έκθεση του στους νόμους της αγοράς εργασίας, οι οποίοι ακολουθούνται από σκληρότητα και ενέχουν τρεις παράγοντες: την προσφορά, τη ζήτηση και το κοινωνικό δίκτυο σχέσεων στο οποίο αλληλο αντιδρούν και αλληλεπιδρούν. Η κατάσταση αφέντη-δούλου που υπερισχύει σε όλες τις σχέσεις δουλεμπορίου ενισχύεται με την επίδειξη του πελάτη, ο οποίος παρουσιάζεται ως το κύριο συστατικό του δουλεμπορίου αφού ως καταναλωτής υπηρεσιών βάζει τη σχέση εκμετάλλευσης να λειτουργεί.

Η εμπορία αυτή λαμβάνει τις ακόλουθες μορφές:

1. την εκμετάλλευση εργασίας (καταναγκαστική ή υποχρεωτική εργασία),
2. την παροχή σεξουαλικών υπηρεσιών/σεξουαλική εκμετάλλευση (ιδίως γυναικών και παιδιών),
3. την παιδική πορνογραφία,
4. την επαιτεία,
5. την αφαίρεση οργάνων, ιστών ή/και άλλων στοιχείων του ανθρωπίνου σώματος,
6. το εμπόριο βρεφών για παράνομες υιοθεσίες, και
7. τη στρατολόγηση ανηλίκων σε ένοπλες ομάδες. (Συκιώτου , 2003)

Οι παραπάνω μορφές της διεθνικής σωματεμπορίας κινούν τους ανθρώπους σε συνεχόμενες αποπομπές από τις κοινωνικές προσφορές που προκύπτουν από τον ίδιο τον πολίτη, ισχυροποιούν το πεδίο των διακρίσεων στο οποίο έχουν ελάχιστες δυνατότητες αντεπίθεσης και αλλαγής της κατάστασής τους και παραβιάζουν μια σειρά δικαιωμάτων του ανθρώπου, που κατοχυρώνονται από διεθνείς και εθνικές συμβάσεις. Έτσι, όλα τα παραπάνω απαρτίζουν και καθορίζουν την οικονομία της αγοράς η οποία δημιούργησε ένα δίκτυο σχέσεων και δομών στις οποίες το κέρδος είναι το κυρίαρχο μέλημα και το άτομο είναι η ραχοκοκαλιά του κέρδους.

1.1 Ορισμός του “Trafficking”

Το άρθρο 3 , παράγραφος (α) του Πρωτοκόλλου για την Πρόληψη, Καταστολή και Τιμωρία της Εμπορίας Ανθρώπων ορίζει την εμπορία ανθρώπων, αλλιώς trafficking, ως την στρατολόγηση, μεταφορά, μεταβίβαση , υπόθαλψη ή παραλαβή προσώπων , μέσω της απειλής ή χρήσης βίας ή άλλων μορφών εξαναγκασμού , απαγωγής , απάτης , εξαπάτησης , κατάχρησης εξουσίας ή ευάλωτης θέσης ή της παροχής ή λήψης πληρωμών ή ωφελημάτων για την εξασφάλιση της συναίνεσης ενός προσώπου που ασκεί έλεγχο επί άλλου προσώπου , με σκοπό την εκμετάλλευση . Η εκμετάλλευση περιλαμβάνει , τουλάχιστον, την εκμετάλλευση της πορνείας άλλων ή άλλες μορφές σεξουαλικής εκμετάλλευσης , την καταναγκαστική εργασία ή υπηρεσίες , δουλεία ή πρακτικές παρόμοιες με τη δουλεία , την υποτέλεια ή την αφαίρεση οργάνων. (United Nations, 2000, The Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children)

Το πρωτόκολλο της λαθραίας μεταφοράς μεταναστών συμπληρώνει τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος ορίζει την παράνομη διακίνηση μεταναστών, όπως οι "Δημόσιες συμβάσεις, προκειμένου να αποκτήσει, άμεσα ή έμμεσα, οικονομικού ή άλλου υλικού οφέλους, της παράνομης εισόδου ενός ατόμου σε ένα Κράτος, μέρος του οποίου το πρόσωπο δεν είναι υπήκοος ή μόνιμος κάτοικος."

Προκειμένου να συμμορφωθεί με το Πρωτόκολλο λαθρεμπορίου μεταναστών, το άρθρο 6 απαιτεί από τα κράτη να ποινικοποιήσουν την παράνομη διακίνηση μεταναστών και τη δυνατότητα ενός ατόμου να παραμείνει σε μια χώρα παράνομα, καθώς και οι επιδεινωμένες περιστάσεις που θέτουν σε κίνδυνο τη ζωή ή την ασφάλεια, ή συνεπάγονται απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση των μεταναστών.

Σχεδόν κάθε χώρα στον κόσμο επηρεάζεται από αυτό το έγκλημα, είτε ως χώρα προέλευσης, διαμετακόμισης ή χώρα προορισμού για λαθραία μετανάστευση από τους εγκληματίες που επιδιώκουν το κέρδος. Λαθραίοι μετανάστες είναι ευάλωτοι σε κινδύνους και η εκμετάλλευση αυτή απειλεί τη ζωή. Χιλιάδες άνθρωποι πεθαίνουν από ασφυξία σε εμπορευματοκιβώτια, χάνουν τη ζωή τους σε ερήμους ή αφυδατώνονται στη θάλασσα. Δημιουργώντας τεράστια κέρδη για τους εγκληματίες που εμπλέκονται, το λαθρεμπόριο μεταναστών αυξάνει τη διαφθορά και ενισχύει το οργανωμένο έγκλημα. (Protocol against the smuggling of migrants by land, sea and air, supplementing the united nations convention against transnational organized crime)

1.2 Ιστορική Αναδρομή

Από την ιστορική αναδρομή του φαινομένου διαπιστώνεται ότι εντός λίγων δεκαετιών η έννοια της πορνείας μετατράπηκε και μετονομάστηκε στο φαινόμενο trafficking, πιο απλά στη διεθνική σωματεμπορία και την εκμετάλλευση.

Εάν συντρέξουμε στην ιστορία θα δούμε ότι το επάγγελμα της εκδιδόμενης γυναίκας ήταν γνωστό στην Ελλάδα. Συγκεκριμένα, όσες γυναίκες εργάζονταν ως ιερόδουλες δεν είχαν υψηλό μορφωτικό επίπεδο και υψηλό κοινωνικοοικονομικό προφίλ με αποτέλεσμα να επιλέγουν να ασκήσουν το επάγγελμα αυτό μετά από δική τους πρωτοβουλία.

Όσο περνούσαν τα χρόνια οι καταστάσεις διαμορφώνονταν, η ζήτηση και οι προτιμήσεις των πελατών άρχισαν και αυτές να αλλάζουν. Οι πελάτες αποζητούσαν παραπάνω υπηρεσίες τις οποίες οι εκδιδόμενες γυναίκες δεν επιθυμούσαν να τους τις προσφέρουν. Οι απαιτήσεις γίνονταν πιο καταπιεστικές και άρχισαν να αυξάνονται με αποτέλεσμα να διαπιστώνεται ότι οι άνδρες πλέον δε θέλανε μόνο την εκτόνωση αλλά επιζητούσαν την απόλαυση.

Αυτή η νέα τροπή της πορνείας κατανοήθηκε από αυτούς που είχαν οικονομικό συμφέρον. Η εξέλιξη της όμως οφειλόταν και από την αλλαγή προτιμήσεων των ανδρών ως προς τις γυναίκες. Γι αυτό το λόγο οι γυναίκες δεν ικανοποιούσαν τις προτιμήσεις των ανδρών και έτσι ο τομέας της πορνείας άρχισε να έχει φθίνουσα πορεία.

Μέσα στο πεδίο των μεταρρυθμίσεων, στη δεκαετία του 1980 ξεκίνησε να διαμορφώνεται η διεθνική σωματεμπορία. Είναι αξιοσημείωτο ότι η διεθνική σωματεμπορία είχε αρχίσει να εξελίσσεται στην Ρωσία, την Ουκρανία και την Βουλγαρία. Η διεθνική σωματεμπορία ήταν ήδη γνωστή στην Ελλάδα. Το πειστήριο της αναφοράς αυτής είναι ότι κατά τη διάρκεια της Μικρασιατικής Καταστροφής αρκετές γυναίκες μετατίθενται στην Ελλάδα για να δουλέψουν ως ιερόδουλες, χωρίς όμως την βούλησή τους.

Όπως προαναφέραμε, κατά τη δεκαετία του 1980 πρωτοπαρουσιάστηκε το φαινόμενο των εξαναγκαζόμενων εκδιδομένων γυναικών στην Ελλάδα και από τότε συνεχώς αυξάνεται. Οι πρώτες εκδιδόμενες γυναίκες ήταν κυρίως από τον Άγιο Δομίνικο, τις Φιλιππίνες, την Ταϊλάνδη και την Πολωνία. (Λάζος,2002)

Στις αρχές του trafficking, διαπιστώνουμε ότι δεν ήταν εύκολο για τα διεθνή δίκτυα σωματεμπορίας να περάσουν σε άλλες χώρες καθώς έβρισκαν δυσκολίες από τα τοπικά δίκτυα σωματεμπορίας. Παρ όλα αυτά, οι δυσκολίες μεταξύ των δικτύων αντιμετωπίστηκαν. Έτσι τη δεκαετία του 1990 φαίνεται η γρήγορη και επικερδής άνθιση της σωματεμπορίας και στην Ελλάδα.

Από τα πρώτα δίκτυα που αναπτύχθηκαν στη χώρα μας ήταν το Ρωσικό, το Ουκρανικό, το Αλβανικό, το Βουλγάρικο και το Πολωνικό. Όλα αυτά τα δίκτυα εισήγαγαν και εκμεταλλεύονταν τις γυναίκες των δικών τους χωρών και ύστερα διευρύνονταν σε οποιαδήποτε άλλη χώρα που θα μπορούσαν να προσεγγίσουν.

Στις αρχές του 1995, το αλβανικό δίκτυο εισχώρησε με ευκολία στη Γιουγκοσλαβία, λόγω της πολιτικής αναταραχής που υπήρχε, και λάμβανε με βίαιους τρόπους γυναίκες για να τις μετατρέψει σε εκδιδόμενες. Στην Ελλάδα, τα θύματα εισέρχονταν κυρίως από την Βουλγαρία και ανάλογα με τα οικονομικά συμφέροντα γίνονταν και μεταφορές από χώρα σε χώρα τις οποίες διαχειριζόταν το κάθε δίκτυο σωματεμπορίας.

Επιπλέον, το 2001 το φαινόμενο του trafficking στην Ελλάδα άρχισε να αναπτύσσεται με γοργούς ρυθμούς. Την κατάσταση αυτή ήρθε να σχολιάσει το Human Rights το οποίο έκρινε

την Ελλάδα λέγοντας : «η Ελλάδα δεν κατάφερε να αντιμετωπίσει το θέμα του trafficking, τους δράστες και τα θύματα». Η κριτική αυτή ειπώθηκε λόγω του ότι οι δράστες δεν τιμωρούνται όπως θα έπρεπε έως καθόλου. Επιπροσθέτως, και τα Ηνωμένα Έθνη και αρκετοί οργανισμοί έχουν λογοκρίνει την Ελλάδα για τη στάση της απέναντι στο φαινόμενο του trafficking.

Εν κατακλείδι, το 2007, σύμφωνα με μία αναφορά για το trafficking, παραθέτει πως ενώ από την πλευρά της Ελλάδας γίνονται προσπάθειες για την εξάλειψη της σωματεμπορίας, η κατάσταση πλέον βρίσκεται σε ανεξέλεγκτο και άσχημο σημείο. Επίσης, η Ελλάδα παρουσιάζεται ως η πρώτη χώρα διέλευσης και σωματεμπορίας γυναικών αλλά και παιδιών με βασικό στόχο την εκμετάλλευση και την εξαναγκαστική δουλεία με απώτερο σκοπό υψηλά οικονομικά κέρδη. (Λάζος, 2002)

1.3 ΑΙΤΙΑ ΣΩΜΑΤΕΜΠΟΡΙΑΣ

Όπως αναφερθήκαμε και παραπάνω, το δουλεμπόριο και κυρίως η σωματεμπορία θεωρούνται οι πιο επικερδείς μορφές. Παγκοσμίως , χιλιάδες γυναίκες και παιδιά τα οποία έχουν πέσει θύματα εμπορίου οδηγούνται στην αναγκαστική διακίνηση των σωμάτων τους. Στην Ελλάδα ο αριθμός των θυμάτων είναι πολύ μεγάλος.

Όλα αυτά τα χρόνια , η βασικότερη αιτία σωματεμπορίου ήταν και συνεχίζει να είναι η οικονομική ανισότητα που μαστίζει τόσο τα κράτη μεταξύ τους αλλά και τις κοινωνικές ομάδες. Επίσης , η οικονομική ανισότητα προκαλείται η μη σωστή τήρηση και εφαρμογή του νομοθετικού πλαισίου το οποίο αφορά την μεταναστευτική πολιτική καθώς και την αύξηση των τεχνολογικών επιτευγμάτων.

Τα συστήματα σωματεμπορίας ,λόγω της φτώχειας , της βίας ,της ανεργίας και τις συνθήκες εξαθλίωσης που επικρατούν σε αρκετά κράτη , απευθύνονται στις ευάλωτες πληθυσμιακές ομάδες μέσω ψεύτικων αγγελιών για προσφορά εργασίας και χρησιμοποιώντας παράνομα μέσα , για παράδειγμα την αφαίρεση των ταυτοτήτων και των διαβατηρίων τους , τις υποχρεώνουν να βγουν στη πορνεία .

Τα θύματα στις χώρες προσέλευσης ζουν σε άθλιες συνθήκες , τους ασκείται σωματική και ψυχολογική βία , δέχονται απειλές τόσο για τη δική τους ζωή όσο και για των συγγενών τους που άφησαν πίσω. Σύμφωνα ,λοιπόν, με αυτές τις συνθήκες διαβίωσης καθώς και ότι δεν έχουν γνώση της χώρας προσέλευσης και της γλώσσας οι πιθανότητες να διαφύγουν είναι μηδαμινές. (Ζντούκου , 2003)

Ακόμα μια αιτία είναι η αδιαφορία που δείχνουν οι πολίτες των χωρών απέναντι σε αυτό το φαινόμενο. Η αδιαφορία που συχνά εκδηλώνεται μέσα από τη σιωπή τους παρακολουθώντας την έξαρση του φαινομένου σαν απλοί θεατές και άλλοτε κάνουν χρήση των «υπηρεσιών» που εξαναγκάζονται να προσφέρουν τα θύματα . Στην Ελληνική κοινωνία ,επίσης, οι πολίτες «ρίχνουν» όλες τις ευθύνες στα θύματα και όχι στους θύτες με αποτέλεσμα όλο το σύστημα της σωματεμπορίας να κινείται με άνεση.

Ως βασική και πρωταρχική αιτία , όμως, αναφέρεται η έλλειψη και η μη αναγνώριση των δικαιωμάτων που έχουν οι γυναίκες με αποτέλεσμα να αυξάνεται το φαινόμενο της σωματεμπορίας. Τα δικαιώματα των γυναικών συνήθως δεν προστατεύονται από τις εκάστοτε κυβερνήσεις με αποτέλεσμα να τις προωθούν στα δίκτυα σωματεμπορίας.

Οι ελλείψεις θέσεων εργασίας μαζί με την ανεργία, τη φτώχεια, την οικογενειακή κατάσταση που μαστίζει τον κόσμο, οδηγεί τις γυναίκες να γίνονται θύματα της σωματεμπορίας . Η μετατόπιση των περισσότερων γυναικών μετατρέπεται σε εκμετάλλευση με σκοπό την αναζήτηση περισσότερων οικονομικών πόρων και όλο αυτό καθίσταται πιο εύκολο λόγω της κατώτερης θέσης που έχει το γυναικείο φύλο τόσο σε οικονομικό επίπεδο όσο και σε κοινωνικοπολιτικό.

Επιπροσθέτως , η συνεχώς αυξανόμενη φτώχεια έχει επηρεάσει σε μεγάλο βαθμό το γυναικείο πληθυσμό ο οποίος καταφεύγει σε μετανάστευση. Στις μέρες μας, είναι γνωστό ότι αρκετές γυναίκες φεύγουν μόνες τους από τις χώρες τους με σκοπό την εύρεση καλύτερων συνθηκών διαβίωσης αλλά και οικονομικών πόρων για να βοηθούν τις οικογένειές τους που άφησαν πίσω.

Ακόμα ένας παράγοντας είναι η συμβολή των αστυνομικών και των συνοριοφυλάκων στην ένταση του φαινομένου. Σκοπός τους είναι η παράνομη αύξηση των εισοδημάτων τους καθώς καλύπτουν τα κυκλώματα διεθνικής σωματεμπορίας και τους βοηθούν στην μετακίνηση των γυναικών. (Λάζος, 2002)

Τέλος, ένας κυρίαρχος παράγοντας είναι η μεταβολή των μορφών της οικογένειας καθώς όλο και περισσότερες γυναίκες αναλαμβάνουν να μεγαλώσουν μόνες τα παιδιά τους και γενικότερα την φροντίδα ολόκληρου του νοικοκυριού.

1.4 Συνέπειες του Trafficking

Τα θύματα trafficking συνεχώς έχουν να αντιμετωπίσουν απειλές τις οποίες δέχονται από τους πελάτες, από τους διακινητές και από τους αξιωματικούς των τοπικών αρχών. Εξαιτίας του πολύπλοκου νομικού πλαισίου τους και των γλωσσικών δυσκολιών που προκύπτουν, η σύλληψη ή ο φόβος της σύλληψης προκαλεί άγχος ή άλλες συναισθηματικές διαταραχές στα θύματα διεθνικής σωματεμπορίας. Επίσης, τα θύματα κατά τη διάρκεια της μεταφοράς τους έρχονται να αντιμετωπίσουν τη σωματική βία που δέχονται μέχρι να φτάσουν στη χώρα προσέλευσης. (Συκιώτου, 2006)

Ψυχολογικές Συνέπειες

A) Βραχυπρόθεσμες ψυχολογικές επιπτώσεις

Η χρήση του εξαναγκασμού από τους διακινητές συμπεριλαμβάνει ακραία μέσα για τον έλεγχο των θυμάτων. Οι διακινητές εκθέτουν τα θύματα σε υψηλές ποσότητες ψυχολογικού στρες που προκαλείται από απειλές, το φόβο καθώς και τη συναισθηματική και συναισθηματική βία που τους ασκείται. Τα είδη του εξαναγκασμού που χρησιμοποιούνται χωρίζονται σε τρία επίπεδα:

- 1) Την πρόσληψη
- 2) Την μύηση
- 3) Την πλύση εγκεφάλου ή αλλιώς «κατήχηση»

Κατά τη διάρκεια της πρόσληψης, οι διακινητές χρησιμοποιούν τεχνικές συμμόρφωσης και πειθούς για να οδηγήσουν τα θύματά τους σε διάφορες βιομηχανίες σωματεμπορίας. Αυτή η τεχνική οδηγεί το θύμα να γίνεται ένα άβουλο πλάσμα και να εξαρτάται συνεχώς από τον διακινητή. Οι σωματέμποροι εκμεταλλεύονται την δυσλειτουργία που υπάρχει στις οικογένειες των θυμάτων, όπως την έλλειψη στέγης και την κακοποίηση των παιδιών, με σκοπό να χειραγωγούν ψυχολογικά τις γυναίκες και τα παιδιά στη βιομηχανία σωματεμπορίας. (Τσιγκρής, 2002)

Μια μορφή ψυχολογικού καταναγκασμού ιδιαίτερα συχνή σε υποθέσεις πορνείας και δουλεμπορίου είναι το Σύνδρομο της Στοκχόλμης. Πολλές γυναίκες που εισέρχονται στη βιομηχανία σωματεμπορίας είναι ανήλικες οι οποίες έχουν βιώσει από πριν την σεξουαλική κακοποίηση. Οι σωματέμποροι εκμεταλλεύονται τα νεαρά κορίτσια αναγκάζοντάς τες με την βία και τον εξαναγκασμό ή δελεάζοντάς τες με ψευδείς υποσχέσεις αγάπης, ασφάλειας και προστασίας.

Ο στόχος κάθε έμπορου είναι να μετατρέψει έναν άνθρωπο σε σκλάβο. Για να γίνει αυτό, οι δράστες χρησιμοποιούν τακτικές που μπορεί να οδηγήσουν στην ψυχολογική συνέπεια της ανικανότητας των θυμάτων, όπου αισθάνονται ότι δεν έχουν πλέον καμία αυτονομία ή τον έλεγχο της ζωής τους. Οι έμποροι κατέχουν σε αιχμαλωσία τα θύματα τους εκθέτοντάς τα σε μεγάλες ποσότητες αλκοόλ και χρήση ναρκωτικών έτσι ώστε να τα κρατάνε σε απομόνωση. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, τα θύματα αρχίζουν να νιώθουν την εμφάνιση της κατάθλιψης, της ενοχής και αυτό-ενοχοποίησης, του θυμού και της οργής, διαταραχές στον ύπνο, μούδιασμα και ακραία πίεση. Κάτω από αυτές τις συνθήκες το θύμα μπορεί να «πέσει» σε απελπιστική ψυχική κατάσταση. (Συμεωνίδου – Καστανίδου, 2002)

Συγκεκριμένα, για τα θύματα τα οποία έχουν ως σκοπό τους την πορνεία και τη δουλειά, η μύηση στο εμπόριο συνήθως ακολουθείται από βία. Οι δουλέμποροι κυνήγησαν τα θύματα

τους και χρησιμοποίησαν πρακτικές σεξουαλικής κακοποίησης, βασανισμού, πλύσης εγκεφάλου, επαναλαμβανόμενος βιασμός κι σωματικές επιθέσεις έως ότου το θύμα παραδοθεί εντελώς στους διακινητές. Τα θύματα βιώνουν λεκτικές απειλές, κοινωνική απομόνωση και εκφοβισμού πριν εξαναγκαστούν να δεχτούν το ρόλο που θέλουν οι σωματέμποροι.

Για τα θύματα που υποδουλώθηκαν κάτω από συνθήκες καταναγκαστικής εργασίας, η ανικανότητα τους μπορεί ,επίσης , να εκδηλωθεί μέσα από το τραύμα τους καθώς ζουν ως σκλάβοι. Οι εκθέσεις δείχνουν ότι η αιχμαλωσία για το οικονομικό κέρδος των εμπόρων τους προσθέτει επιπλέον ψυχολογικό τραύμα. Τα θύματα αποκόβονται τελείως από την κοινωνία. Αυτό επιτυγχάνεται μέσω της απομόνωσης ούτως ώστε το θύμα να εξαρτάται ολοκληρωτικά πλέον από τον σωματέμπορο. (Αμπατζή, 2008)

B) Μακροπρόθεσμες ψυχολογικές επιπτώσεις

Τα θύματα διεθνικής σωματεμπορίας μπορεί να εμφανίσουν πολλαπλά τραύματα που προκύπτουν από μία σειρά επαναλαμβανόμενων καταστάσεων για μεγάλο χρονικό διάστημα όπου περιλαμβάνονται η σεξουαλική κακοποίηση, η ενδοοικογενειακή βία, η καταναγκαστική πορνεία και οι ομαδικοί βιασμοί. Τα τραύματα αυτά περιλαμβάνουν πολύπλευρες συνθήκες κατάθλιψης, άγχους, κατάχρηση ουσιών, αυτοκαταστροφικές συμπεριφορές, σωματικά προβλήματα, απελπισία και το αίσθημα της θυματοποίησης.

Ψυχολογικές αξιολογήσεις έχουν δείξει ότι το χρόνιο στρες που βιώνουν πολλά από τα θύματα της εμπορίας ανθρώπων μπορεί να θέσει σε κίνδυνο το ανοσοποιητικό σύστημα. Αρκετές μελέτες διαπίστωσαν ότι οι χρόνιοι στρεσογόνοι παράγοντες (όπως το τραύμα ή απώλεια) κατέστειλαν την κυτταρική και χημική ανοσία. Τα θύματα μπορεί να αναπτύξουν HIV / AIDS. Οι διακινητές χρησιμοποιούν συχνά ναρκωτικές ουσίες ως μέσο για τον έλεγχο των θυμάτων τους, η οποία οδηγεί σε κίνδυνο για την υγεία τους, σε αυτοκαταστροφική συμπεριφορά και σε μακροχρόνια σωματική βλάβη. (Λάζος και Ζάννης, 2002)

Τα παιδιά είναι ιδιαίτερα ευάλωτα σε αυτές τις αναπτυξιακές και ψυχολογικές επιπτώσεις της εμπορίας επειδή είναι τόσο νέοι. Προκειμένου να αποκτήσουν τον πλήρη έλεγχο του παιδιού, οι διακινητές συχνά καταστρέφουν τη σωματική και ψυχική υγεία των παιδιών μέσα από επίμονη σωματική και συναισθηματική κακοποίηση. Τα θύματα βιώνουν σοβαρό τραύμα σε καθημερινή βάση, που καταστρέφει την υγιή ανάπτυξη της αυτο-αντίληψης , της βιολογικής ακεραιότητας, και της γνωστικής λειτουργίας. Τα παιδιά που μεγαλώνουν σε συνεχή περιβάλλοντα εκμετάλλευσης συχνά παρουσιάζουν αντικοινωνική συμπεριφορά, αυτοτραυματισμούς, επιθετικότητα, δυσπιστία προς τους ενήλικες, διχαστικές διαταραχές, κατάχρηση ουσιών, πολύπλοκα τραύματα και διαταραχές ελλειμματικής προσοχής. (Μποντζίνι, 2007)

Παρά το γεγονός ότι το 98% του εμπορίου αποτελείται από γυναίκες και κορίτσια υπάρχει μια προσπάθεια να συγκεντρωθούν τα εμπειρικά στοιχεία σχετικά με τον ψυχολογικό αντίκτυπο της σωματεμπορίας στα νεαρά αγόρια. Τα αγόρια συχνά θα βιώσουν μορφές διαταραχής μετα-τραυματικού στρες, αλλά και πρόσθετους στρεσογόνους παράγοντες του κοινωνικού στίγματος της ομοφυλοφιλίας που σχετίζονται με την σεξουαλική κακοποίηση, την ανάθεση ευθυνών, αυξημένο θυμό και την επιθυμία για εκδίκηση. (Παπαγιαννοπούλου, 2007)

HIV/AIDS

Η διακίνηση στην πορνεία αυξάνει τον κίνδυνο προσβολής από τον ιό HIV / AIDS. Η πανδημία του HIV / AIDS μπορεί να είναι ταυτόχρονα αιτία και συνέπεια της σεξουαλικής εμπορίας με σκοπό την πορνεία. Από τη μια πλευρά, τα παιδιά-θύματα ζητούνται από τους πελάτες καθώς είναι αντιληπτό ότι ένα μικρό ποσοστό είναι θετικό στον ιό του AIDS και έτσι η ζήτηση αυτή οδηγεί όλο και περισσότερο στην εμπορία παιδιών για πορνεία. Από την άλλη πλευρά, η διακίνηση οδηγεί στον πολλαπλασιασμό του ιού HIV επειδή τα θύματα, που είναι ευάλωτα και συχνά νέοι και άπειροι, δεν μπορούν να προστατεύσουν τον εαυτό τους σωστά. (<http://www.stop-trafficking.org/TRAFFICKING>)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

2.1 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

2.1.1 Θυμάτων

Δεν υπάρχει ενιαία ταυτότητα για τα θύματα της εμπορίας ανθρώπων. Οι περισσότερες είναι γυναίκες, αν και δεν είναι ασυνήθιστο για τους άνδρες να διακινούνται επίσης. Τα θύματα που συλλαμβάνονται εκπροσωπούν ένα ευρύ φάσμα ηλικιών και υποβάθρων, διαφόρων εθνοτικών και κοινωνικοοικονομικών στρωμάτων. Ωστόσο, υπάρχει ένα σύνολο χαρακτηριστικών που σχετίζονται με τα άτομα που διακινούνται για σεξουαλική εκμετάλλευση. Τα άτομα που βρίσκονται σε κίνδυνο είναι οι άστεγοι, οι αλλοδαποί κυρίως εκείνοι των χαμηλότερων κοινωνικοοικονομικών στρωμάτων και εκείνοι που έχουν υποστεί σωματική, συναισθηματική ή σεξουαλική κακοποίηση, τα άτομα με βίαια βιώματα, αμέλεια, κακή ακαδημαϊκή επιτυχία, και ανεπαρκείς κοινωνικές δεξιότητες. Επίσης, μια μελέτη σε μια ομάδα γυναικών εργαζομένων στο τομέα της πορνείας στον Καναδά διαπίστωσε ότι το 64% των γυναικών ήταν στο σύστημα παιδικής πρόνοιας. Αυτή η έρευνα διεξήχθη από την Kendra Nixon και απεικονίζει το πώς τα παιδιά αποπλέουν από ανάδοχες οικογένειες και βρίσκονται σε υψηλότερο κίνδυνο να γίνουν εργαζόμενοι στη πορνεία. (Nixon, 2009)

Τα παιδιά βρίσκονται σε κίνδυνο εξαιτίας των ευάλωτων χαρακτηριστικών τους, το μέγεθος και την τάση τους να παραπλανούνται εύκολα . Η Διεθνής Οργάνωση Εργασίας εκτιμά ότι από τα 20,9 εκατομμύρια ανθρώπων που διακινούνται στον κόσμο (για όλους τους τύπους των εργασιών) 5.5 εκατομμύρια είναι παιδιά. Δεν υπάρχει καμία επίσημη εκτίμηση για τον αριθμό των παιδιών που εργάζονται στη πορνεία, αλλά πιστεύεται ότι υπάρχουν περίπου 100.000 σήμερα που εργάζονται στη βιομηχανία . (Δ.Ο.Ε , 2007)

Το βασικό κίνητρο για να δεχθεί μια γυναίκα μια προσφορά από έναν διακινητή είναι οι οικονομικές δυνατότητες για τον εαυτό της ή την οικογένειά της. Μια μελέτη που διεξήχθη στον Καναδά σχετικά με τις χώρες προέλευσης της εμπορίας επιβεβαιώνει ότι τα περισσότερα θύματα εμπορίας ανθρώπων δεν κατάγονται από φτωχές χώρες καθώς και ότι τα θύματα εμπορίας είναι πιθανόν να είναι γυναίκες από χώρες με κάποια ελευθερία και να ταξιδεύουν μόνες τους με κάποια οικονομική άνεση. (Nixon , 2009)

Οι εκδιδόμενες γυναίκες συνήθως προέρχονται από τα κατώτερα κοινωνικά στρώματα και συνήθως οι λόγοι που καταφεύγουν στη πορνεία είναι κυρίως η φτώχεια και η ανεργία που επικρατεί. Το κάθε δίκτυο διεθνικής σωματεμπορίας έχει το δικό του προφίλ γυναικών όσον αφορά τη χώρα προέλευσης, την ηλικία με σκοπό να αρχίσει να διαμορφώνεται το πελατολόγιο τους καθώς και οι τιμές που θα επέρχονται για τις υπηρεσίες τους.

Σύμφωνα , λοιπόν , με πρόσφατα στοιχεία της ΕΛ.ΑΣ για τα έτη 2013, 2014 και για τις αρχές του 2015 φαίνεται ότι τα θύματα προέρχονταν κυρίως από την Ελλάδα, τη Ρουμανία, τη Νιγηρία , την Αλβανία και την Βουλγαρία. (Λάζος , 2002)

Τα θύματα του trafficking πείθονται να έρθουν στην Ελλάδα με την ψευδή προοπτική θέσης εργασίας η οποία θα τους παρέχει έναν ικανοποιητικό μισθό. Όμως στη πορεία μετατρέπονται σε σκλάβες της πορνείας. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να ξεκόβονται από την κοινωνία και να μην γνωρίζουν τίποτα. Οι γυναίκες αυτές ζουν κάτω από απάνθρωπες και

άσχημες συνθήκες καθώς κάθε μέρα δέχονται τα βασανιστήρια από τους σωματέμπορους. (Λάζος, 2002)

2.1.2 Διακινητές

Το κύριο γνώρισμα των σωματεμπόρων στην Ελλάδα είναι ότι επιζητούν την μεταφορά γυναικών και παιδιών στη πορνεία από υποανάπτυκτες καθώς και από αναπτυσσόμενες χώρες. Βασικό τους μέλημα είναι να καταλύσουν την ελεύθερη βούληση και θέληση των θυμάτων τους κατά τη διάρκεια της προσαρμογής τους ως εκδιδόμενες πλέον γυναίκες και κατά τη διαμονή τους κάτω υπό την επίβλεψή τους.

Οι διακινητές για να αποκτήσουν τον έλεγχο των θυμάτων τους χρησιμοποιούν τη βία, τη χρήση ουσιών, το συναισθηματικό εκβιασμό και τα οικονομικά μέσα. Σε ορισμένες περιπτώσεις θα καταφύγουν ακόμα και σε πιο ακραίες μορφές βίας, όπως τον ομαδικό βιασμό και την ψυχική και σωματική κακοποίηση. Ορισμένες φορές, τα θύματα θα υποκύψουν στο Σύνδρομο της Στοκχόλμης καθώς οι σωματέμποροι θα υποκρίνονται ότι τους αγαπούν και ότι ενδιαφέρονται για αυτούς. Αυτός είναι ένα ιδιαίτερα αποτελεσματικός τρόπος σε άτομα νεότερης ηλικίας λόγω του ότι είναι πιο άπειροι και χειραγωγούνται με μεγαλύτερη ευκολία. (Λάζος, 2002)

Σε αρκετές περιπτώσεις οι σωματέμποροι πλησιάζουν ευάλωτες γυναίκες και τους προσφέρουν «νόμιμη» εργασία ή τους υπόσχονται ότι θα τους δώσουν τη δυνατότητα για καλύτερη εκπαίδευση. Οι βασικές μορφές εργασίας που τους υπόσχονται είναι σε χώρους εστίασης και ξενοδοχειακά συγκροτήματα, σε μπαρ και κλαμπ, στο χώρο του μόντελινγκ. Οι διακινητές, επίσης, χρησιμοποιούν συχνά την ψευδή υπόσχεση ενός γάμου, απειλές κι εκφοβισμούς ως μέσο για να αποκτήσουν τα θύματά τους.

Το πρόβλημα της μεταφοράς των γυναικών πλέον δεν υφίσταται καθώς μέσα στο σύστημα εμπλέκονται κρατικοί υπάλληλοι. Οι σωματέμποροι φροντίζουν τα θύματα τους να διακατέχονται από το αίσθημα της ντροπής με σκοπό να μην αναπτύξουν κοινωνικές σχέσεις και να μην έχουν την αίσθηση του χρόνου και του τόπου γύρω τους. Σε όλη αυτή την κατάσταση συμβάλλει η άγνοια της ελληνικής γλώσσας και η έλλειψη ενδιαφέροντος από τους πελάτες.

Τέλος, για τους σωματέμπορους μία ανήλικη κοπέλα θεωρείται ότι είναι πιο εύκολο να γίνει υποχείριό τους και να την χειραγωγούν με σκοπό να την εκμεταλλευθούν. Αυτός είναι και ο λόγος που το αλβανικό και βουλγάρικο δίκτυο σωματεμπορίας προωθεί περισσότερο ανήλικα κορίτσια τα οποία «εμπορεύονται» από τη Ρωσία και την Ουκρανία για να τα εντάξουν στην πορνική βιομηχανία της Ελλάδας. Τα δίκτυα αυτά έχουν τη δυνατότητα μέσω πεζοπορίας να περάσουν τα ανήλικα κορίτσια στην Ελλάδα. Αντιθέτως, το ρωσικό και το ουκρανικό είναι απαραίτητο να δημιουργήσουν πλαστά έγγραφα για να τις εισάγουν στην Ελλάδα. (Λάζος, 2002)

2.1.3 Πελάτες

Ο πελάτης στις υπηρεσίες που προσφέρουν οι εκδιδόμενες γυναίκες αποτελεί τον βασικό και απαραίτητο συστατικό στη σχέση ανάμεσα στα θύματα του trafficking και τους δράστες, ως ο καταναλωτής του προϊόντος του στυγνού αυτού εγκλήματος. Στη περίπτωση που δεν υπήρχαν πελάτες, δεν θα υπήρχε το κύκλωμα που του προσφέρει σεξουαλικές υπηρεσίες. Κατά βάση ο πελάτης είναι εκείνος που διαμορφώνει τη ζήτηση προσφοράς των σεξουαλικών υπηρεσιών η οποία κινείται στην διάθεση γυναικών .

Στην εξαναγκαστική πορνεία έχουν πρόσβαση οι άνδρες που ανήκουν στα μεσαία κοινωνικά στρώματα των πόλεων και οι άνδρες που κατάγονται από χωριό ή επαρχία ανεξαρτήτου κοινωνικής θέσης. Μέσω αυτών των κοινωνικών τάξεων αναπτύχθηκε η εξαναγκαστική πορνεία.

Οι πελάτες είχαν και θα έχουν βασικό ρόλο στην αύξηση της σωματεμπορίας λόγω των σεξουαλικών απωθημένων που διαθέτει ο καθένας. Ο πελάτης είναι αυτός που χρηματοδοτεί όλη αυτήν την βιομηχανία, καθορίζει τις ποσότητες και τις ποιότητες των θυμάτων και κάτω υπό ποιες συνθήκες θα αναγκάζονται να ζουν τα θύματά τους έτσι ώστε να τους προσφέρουν τις υπηρεσίες τους.

Η πελατεία της πορνείας με βάση τον βαθμό της σεξουαλικής ζωής, συμπεριλαμβάνει εκείνους τους πελάτες για τους οποίους η σεξουαλική τους ζωή είναι σημαντικό κομμάτι. Η πλειοψηφία των πελατών θεωρεί ως μοναδικό πεδίο εκτόνωσης την πορνεία είτε για μικρά είτε για μεγάλα χρονικά διαστήματα. Οι περισσότεροι άνδρες είναι παντρεμένοι και βρίσκουν ως μέση λύση εκτόνωσης και πραγματοποίησης των σεξουαλικών τους επιθυμιών στις εκδιδόμενες γυναίκες. Αυτοί οι πελάτες χαρακτηρίζονται από την ψυχική αλλά και σωματική εξάρτηση από τις υπηρεσίες που προσφέρουν οι γυναίκες. Σ τη βιομηχανία αυτού του είδους της πορνείας θεωρείται ότι υπάρχει υψηλή επανάληψη και περιοδικότητα στις επισκέψεις τους στις εκδιδόμενες γυναίκες.

Από την άλλη μεριά, υπάρχουν και οι πελάτες που νιώθουν την σεξουαλική πληρότητα και δεν επιθυμούν να ενσωματώσουν την πορνεία στον καθημερινό τρόπο ζωής τους. Η συγκεκριμένη κατηγορία πελατών έχει ως βασικό της γνώρισμα τις υψηλές επαναλήψεις αλλά δεν υπάρχει η περιοδικότητα στις επισκέψεις τους. Υπάρχουν, όμως, και οι πελάτες οι οποίοι έχουν περιθωριοποιήσει τη πορνεία από τη κοινωνική ζωή τους. Οι πελάτες αυτοί ονομάζονται και ως περιθωριακοί. Είναι οι άνδρες οι οποίοι έχουν συμπεριλάβει τη πορνεία στη σεξουαλική τους ζωή χωρίς όμως να επηρεάζει την κοινωνική τους ζωή. Δηλαδή, βάζει τα όρια ανάμεσα στη σεξουαλική του ζωή και τη κοινωνική με σκοπό να υπάρχει μια ισορροπία. (Λάζος,2002)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

3.1 ΤΥΠΟΙ ΔΙΕΘΝΙΚΗΣ ΣΩΜΑΤΕΜΠΟΡΙΑΣ

3.1.1 Εμπορία Παιδιών

Η εμπορία των παιδιών περιλαμβάνει τη μεταφορά, τη μεταβίβαση, την υπόθαλψη ή την παραλαβή των παιδιών με σκοπό την εκμετάλλευσή τους. Η εμπορική σεξουαλική εκμετάλλευση των παιδιών μπορεί να πάρει πολλές μορφές, όπως για παράδειγμα ένα παιδί σε πορνεία ή άλλες μορφές σεξουαλικής δραστηριότητας ή παιδικής πορνογραφίας. Η εκμετάλλευση των παιδιών μπορεί επίσης να περιλαμβάνει την καταναγκαστική εργασία ή τις υπηρεσίες, δουλειά ή πρακτικές παρόμοιες με τη δουλειά, την υποτέλεια, την αφαίρεση οργάνων, την παράνομη διεθνή υιοθεσία, την εμπορία για τον έγκαιρο γάμο, την πρόσληψη ως παιδιά-στρατιώτες για χρήση σε επαιτεία ή ως αθλητές.

Στατιστικές της ΔΟΜ δείχνουν ότι μια σημαντική μειοψηφία (35%) των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων που βοήθησε το 2011 ήταν κάτω των 18 ετών. Αναφέρθηκε το 2010 ότι η Ταϊλάνδη και η Βραζιλία θεωρήθηκαν να έχουν τα περισσότερα κρούσματα διακίνησης παιδικής πορνείας. Οι διακινητές μπορούν να επωφεληθούν από την ακραία φτώχεια των γονέων. Οι γονείς συνήθως πωλούν τα παιδιά στους διακινητές προκειμένου να εξοφλήσουν τα χρέη ή να αποκτήσουν εισόδημα, ή μπορεί να εξαπατηθούν σχετικά με τις προοπτικές της κατάρτισης και μιας καλύτερης ζωής για τα παιδιά τους. Μπορούν να πουλήσουν τα παιδιά τους στην εργασία, τη σωματεμπορία ή σε παράνομες υιοθεσίες. (Χαραλαμπίκης, 2007)

Η διαδικασία έγκρισης, νόμιμης ή παράνομης, όταν γίνεται καταχρηστική μπορεί να οδηγήσει σε διακίνηση βρεφών και εγκύων γυναικών από τις ανεπτυγμένες χώρες προς τη Δύση. Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού αναφέρει ότι: «τα συμβαλλόμενα κράτη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να προστατεύσουν το παιδί από κάθε μορφή σεξουαλικής εκμετάλλευσης και σεξουαλικής κακοποίησης». Στην Ευρωπαϊκή Ένωση η σεξουαλική εκμετάλλευση έγκειται σε έναν κώδικα – Κώδικας 2011/92 / ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, για την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας. (Χαραλαμπίκης, 2007)

Η Σύμβαση της Χάγης για την Προστασία των Παιδιών με τη συνεργασία του τομέα της διεθνούς υιοθεσίας (ή της Σύμβασης Έγκριση της Χάγης) είναι μια διεθνής σύμβαση που ασχολείται με τη διεθνή υιοθεσία και στοχεύει στην πρόληψη του εμπορίου των παιδιών, και άλλες καταχρήσεις που σχετίζονται με τη διεθνή υιοθεσία. Επιπροσθέτως, το Προαιρετικό Πρωτόκολλο για τη συμμετοχή των παιδιών σε ένοπλες συγκρούσεις επιδιώκει να αποτρέψει την βίαιη στρατολόγηση (π.χ. από τις δυνάμεις των ανταρτών) των παιδιών για χρήση σε ένοπλες συγκρούσεις.

3.1.2 ΣΩΜΑΤΕΜΠΟΡΙΑ

Η σωματεμπορία προσβάλλει 4,5 εκατομμύρια ανθρώπους σε όλο τον κόσμο. Τα περισσότερα θύματα βρίσκονται σε καταναγκαστικές ή καταχρηστικές καταστάσεις από τις οποίες η διαφυγή είναι δύσκολη και επικίνδυνη. Η εμπορία ανθρώπων για σεξουαλική εκμετάλλευση θεωρείται ως το οργανωμένο κίνημα των ανθρώπων, συνήθως γυναικών, μεταξύ των χωρών και στο εσωτερικό των χωρών για την πορνεία με τη χρήση σωματικού εξαναγκασμού, την εξαπάτηση και την δουλειά μέσα από αναγκαστικές ενέργειες. Το ζήτημα γίνεται αμφιλεγόμενο, όταν το στοιχείο του εξαναγκασμού αφαιρείται από τον ορισμό και στη θέση του μπαίνει η διευκόλυνση της συναινετικής συμμετοχής στην πορνεία.

Η Σεξουαλική εμπορία περιλαμβάνει τον εξαναγκασμό των μεταναστών σε μια σεξουαλική πράξη ως προϋπόθεση για την τακτοποίηση της μετανάστευσης. Η διεθνική σωματεμπορία χρησιμοποιεί σωματικό ή σεξουαλικό καταναγκασμό, παραπλάνηση, κατάχρηση εξουσίας και δουλείας που προκύπτουν μέσα από αναγκαστικές πράξεις. Η εμπορία γυναικών και παιδιών, για παράδειγμα, συχνά υπόσχεται δουλειά στην εγχώρια βιομηχανία, αλλά, αντίθετα, μερικές φορές λαμβάνονται για οίκους ανοχής, όπου οφείλουν να αναλάβουν την εργασία της πορνείας, ενώ τα διαβατήριά τους και άλλα έγγραφα τα έχουν κατασχέσει. Οι διακινητές υπόσχονται την ελευθερία τους μόνο μετά την απόκτηση των εγγράφων τους μέσω της πορνείας και της δουλείας.

Σύμφωνα με μια έκθεση του ΟΗΕ από το 2012, υπάρχουν 2,4 εκατομμύρια άνθρωποι σε όλο τον κόσμο, οι οποίοι είναι θύματα της εμπορίας ανθρώπων σε κάθε δεδομένη στιγμή. Σε αυτή την ετήσια έρευνα 32 δισεκατομμύρια δολάρια κέρδισε η βιομηχανία των ΗΠΑ, το 80 τοις εκατό των θυμάτων είναι αντικείμενο εκμετάλλευσης ως σεξουαλικές σκλάβες. Δυστυχώς, στις Ηνωμένες Πολιτείες κάθε μορφή πορνείας με μια γυναίκα κάτω από την ηλικία των 18 ετών θεωρείται πλέον σωματεμπορία.

3.1.3 ΕΞΑΝΑΓΚΑΣΜΟΣ ΣΕ ΓΑΜΟ

Ο εξαναγκαστικός γάμος είναι ένας γάμος κατά τον οποίο ο ένας ή και οι δύο συμμετέχοντες τελούν το μυστήριο χωρίς να έχει δώσει τη συγκατάθεσή του. Από την άλλη μεριά, ο δουλικός γάμος ορίζεται ως μια τελετή που πωλείται ή μεταφέρεται με σκοπό το οικονομικό κεφάλαιο. Σύμφωνα με την ECPAT, «η εμπορία των παιδιών με σκοπό τον καταναγκαστικό γάμο είναι ακόμα μια εκδήλωση της εμπορίας ανθρώπων και δεν περιορίζεται σε συγκεκριμένες εθνικότητες ή χώρες».

Ένας καταναγκαστικός γάμος μπορεί να θεωρηθεί ως μια μορφή της εμπορίας ανθρώπων σε ορισμένες περιπτώσεις. Εάν μια γυναίκα έχει σταλεί στο εξωτερικό, εξαναγκάζοντάς τη σε γάμο και στη συνέχεια επανειλημμένα υποχρεώνεται να συμμετάσχει σε σεξουαλική συμπεριφορά με το νέο σύζυγό της, τότε η κίνηση αυτή συγκαταλέγεται στη μορφή πορνείας. Αν η νύφη αντιμετωπίζεται ως οικιακός βοηθός από το νέο σύζυγό της ή και την οικογένειά του, τότε αυτό είναι μια μορφή παράνομης διακίνησης εργατικού δυναμικού .

3.1.4 ΕΜΠΟΡΙΟ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΓΙΑ ΕΜΠΟΡΙΟ ΟΡΓΑΝΩΝ

Η εμπορία οργάνων είναι μια μορφή εμπορίας ανθρώπων. Μπορεί να πάρει διάφορες μορφές. Σε ορισμένες περιπτώσεις, το θύμα είναι υποχρεωμένο να εγκαταλείψει ένα όργανο του καταναγκαστικά. Σε άλλες περιπτώσεις, το θύμα συμφωνεί να πωλεί ένα όργανο με αντάλλαγμα, είτε χρήματα είτε αγαθά, αλλά δεν έχει καταβληθεί το ποσό ή δεν αμείβεται όσο συμφώνησαν. Τέλος, το όργανο ή ορισμένα όργανα του θύματος μπορεί να έχουν αφαιρεθεί χωρίς τη γνώση του (συνήθως όταν το θύμα είναι σε θεραπεία για ένα άλλο ιατρικό πρόβλημα / ασθένεια - πραγματικό ή ενορχηστρωμένο πρόβλημα / ασθένεια). Οι άστεγοι και οι αναλφάβητοι είναι ιδιαίτερα ευάλωτες κοινωνικές ομάδες σε αυτή τη μορφή της εκμετάλλευσης. Η εμπορία οργάνων είναι ένα οργανωμένο έγκλημα, με τη συμμετοχή πολλών δραστών:

- ο διακομιστής
- ο μεταφορέας
- το ιατρικό προσωπικό
- οι μεσάζοντες / εργολάβων
- οι αγοραστές

Η εμπορία ανθρώπων για εμπόριο οργάνων επιδιώκει συχνά τα νεφρά. Η εμπορία οργάνων είναι ένα επικερδές εμπόριο, διότι σε πολλές χώρες οι λίστες αναμονής για τους ασθενείς που χρειάζονται μεταμόσχευση είναι πολύ μεγάλες.

3.2 Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΣΩΜΑΤΕΜΠΟΡΙΑΣ

Ο τρόπος διακίνησης ανθρώπων που έχει ως σκοπό την σεξουαλική εκμετάλλευση αλλά και την υποταγή στη δουλεία χωρίζεται σε τρία βασικά επίπεδα που ακολουθούν οι θύτες για να συλλέξουν τα θύματα τους. Συγκεκριμένα :

1) ΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΟΛΟΓΗΣΗΣ

Το στάδιο της στρατολόγησης είναι ο σταθμός της σχέσης που θα αναπτυχθεί μεταξύ του θύματος και του διακινητή. Οι πιο συνηθισμένοι τρόποι για να πλησιάσουν και να στρατολογήσουν τα θύματα τους είναι οι εξής:

- a) **Η εξαπάτηση:** Είναι η πιο διαδεδομένη και γνωστή μέθοδος προσέλκυσης των θυμάτων κυρίως στις χώρες των Βαλκανίων. Στη συγκεκριμένη περίπτωση τα θύματα οδηγούνται στους διακινητές μέσω αγγελιών εύρεσης εργασίας στο εξωτερικό οι οποίες τους προσφέρουν μια άνετη ζωή και υψηλό χρηματικό ποσό.
- b) **Η απαγωγή :** Στην προκειμένη περίπτωση, τα θύματα αρπάζονται χωρίς τη θέληση τους χωρίς να ξέρουν τι επρόκειτο να συμβεί και για ποιους λόγους συμβαίνει αυτό. Ο τρόπος αυτός είναι έντονα γνωστός σε χώρες όπως η Αλβανία.
- c) **Η πώληση μέσω των οικογενειών:** Ο τρόπος αυτός είναι γνωστός κυρίως στην Ασία όπου πλέον όλο αυτό αποτελεί ένα μέρος από την παράδοσή τους. Τα θύματα πωλούνται στους διακινητές μέσω των οικογενειών τους. Λόγω των έντονων οικονομικών προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι οικογένειες , αιχμαλωτίζει την προσωπική ελευθερία και άποψη των θυμάτων με αποτέλεσμα να διαχειρίζονται τις ζωές τους τα συγγενικά τους πρόσωπα. Σε αυτή την περίπτωση τα άτομα ,κυρίως γυναίκες , δίδονται ως εγγύηση για την απόσβεση των χρεών των οικογενειών τους.

Στο κύκλωμα διακίνησης συμμετέχουν οργανωμένες ή μη ομάδες εγκληματιών καθώς και ταξιδιωτικά γραφεία και γραφεία εύρεσης εργασίας που κατ' ομολογία δουλεύουν παράνομα και αναρτούν αγγελίες με σκοπό να συγκεντρώσουν όσο γίνεται περισσότερα θύματα. (Συγκιάτου , 2003, σελ. 80-81)

Αυτό που θα πρέπει να επισημάνουμε είναι ότι οι τρόποι στρατολόγησης αλλάζουν από χώρα σε χώρα. Έπειτα από την ολοκλήρωση της στρατολόγησης, το επόμενο βήμα είναι αυτό της μεταφοράς από τον τόπο προέλευσης στον τόπο για τον οποίο προορίζονται.

2) Ο ΣΤΑΔΙΟ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ

Η μεταφορά των θυμάτων μπορεί να πραγματοποιηθεί μέσω του αέρα, της θάλασσας καθώς και με τα πόδια μέσα από απροφύλακτα σημεία τα οποία γνωρίζουν οι διακινητές.

Πιο συγκεκριμένα, τα θύματα οδηγούνται από διαδρομές σε συνάρτηση με την κατάσταση στην οποία βρίσκονται. Εάν οι γυναίκες έχουν στη κατοχή τους νόμιμα ή πλαστά έγγραφα διαβιβάζονται μέσω των νόμιμων μέσων ενώ αντιθέτως όσες δεν έχουν κανένα έγγραφο ταξιδεύουν κρυμμένες σε βαλίτσες και σε φορητά. Στις καταστάσεις όπου διώχονται γυναίκες λόγω της παράνομης πορνείας ή δουλείας τους παρατηρείται ότι οι διακινητές τις αναμένουν σε συγκεκριμένα σημεία των συνόρων με βασικό σκοπό τους την εγκατάστασή τους ξανά στη χώρα προορισμού. (Συκιώτου Α., 2003)

3) ΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ

Το βασικό και τελικό στάδιο είναι αυτό της εκμετάλλευσης όπου συμβαίνει κατά κύριο λόγο στη χώρα προορισμού. Ο όρος του θύματος στην εμπορία ανθρώπων είναι άμεσα συνδεδεμένος με εκείνον της εκμετάλλευσης σε μεγάλο βαθμό. Η έννοια της εκμετάλλευσης αποδίδεται ως η ενέργεια του χειρισμού κάποιου ατόμου με άδικο και σκληρό τρόπο για το όφελος κάποιου άλλου. Με αυτόν τον τρόπο χρησιμοποιούν οι διακινητές τα θύματα τους.

Οι μορφές που μπορεί να εκδηλωθεί η ενέργεια της εκμετάλλευσης ποικίλλουν, για παράδειγμα η σεξουαλική κακοποίηση, η άσχημη μεταχείριση, η αρπαγή των εγγράφων τους, η χαλιναγωγή και η συνεχής παρακολούθηση, οι εκβιασμοί για τα μέλη των οικογενειών τους. Χρησιμοποιώντας τις παραπάνω μορφές επέρχεται ο εκφοβισμός των θυμάτων με απώτερο σκοπό να μην αντιστέκονται πλέον τα θύματα και έτσι να διατηρήσουν τη σιωπή τους.

Ο διασυρμός του σεβασμού και της αξιοπρέπειας των θυμάτων είναι πλέον προσδιοριστικός και με αυτόν τον τρόπο τα θύματα επιδρούν με ζώδη τρόπο. Αυτό έχει ως συνέπεια, τα άτομα αυτά να μην μπορούν να ενταχθούν στην κοινωνία με ομαλό τρόπο σε περίπτωση που δραπετεύσει από αυτή την κατάσταση και από τους διακινητές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

Θεσμικό πλαίσιο για την εξάλειψη της σωματεμπορίας

4.1 ΔΙΕΘΝΕΣ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Το 1904 υιοθετήθηκε η Διεθνής Σύμβαση για την Καταστολή του εμπορίου της Λευκής Σαρκός, με διεθνή νομική ισχύ. Η σύμβαση αυτή καθόρισε για πρώτη φορά ότι το “trafficking” είναι η καταναγκαστική μαστροπεία γυναικών ή κοριτσιών από το εξωτερικό για ανήθικους σκοπούς.

Έτσι το 1910 υιοθετήθηκε η Διεθνής Σύμβαση για την Καταστολή της Διακίνησης Λευκής Σαρκός η οποία προέβλεπε την τιμωρία των δραστών και την οποία επικύρωσαν και δεσμεύτηκαν να την εφαρμόσουν 13 κράτη-μέλη. Οι παραπάνω διεθνείς συμβάσεις, απαγόρευαν συγκεκριμένα μόνο την εμπορία λευκής σαρκός, δηλαδή λευκών γυναικών, αντιθέτως στο πρωτόκολλο αυτό δεν αναφέρεται ακόμα τίποτα για το trafficking ανδρών (οποιασδήποτε ηλικίας) ή για τις μη Καυκάσιες γυναίκες και τα ανήλικα κορίτσια.

Στη συνέχεια το 1933 με την υποστήριξη του Συμφώνου της Κοινωνίας των Εθνών υπογράφηκε η Σύμβαση για την Καταστολή της Διακίνησης Ενήλικων Γυναικών που υποχρέωνε τα κράτη-μέλη να διώκουν και να τιμωρούν άτομα που διακινούσαν (εντός ή εκτός συνόρων) γυναίκες, ανεξάρτητα από το αν υπήρχε συναίνεση ή εξαναγκασμός. Ο ορισμός αυτός αφαιρεί το στοιχείο του εξαναγκασμού ή απάτης που περιέχεται στους προηγούμενους ορισμούς, αλλά διατηρεί το διεθνή χαρακτήρα της παράνομης διακίνησης. Μέσω αυτών των περιοριστικών ορισμών, μια έμφυλη αντίληψη της διακίνησης «θύμα» αναπτύχθηκε. Αυτό που κατάφεραν οι συμβάσεις αυτές ήταν να συνδέσουν άμεσα την εμπορία γυναικών και παιδιών με την εκμετάλλευση στη βιομηχανία του σεξ, δημιουργώντας έτσι την αντίληψη της σχέσης μεταξύ εμπορίας ανθρώπων και πορνείας. (https://ec.europa.eu/anti-trafficking/sites/antitrafficking/files/1933_international_convention_en_1.pdf)

Το 1949 ο ΟΗΕ μονιμοποίησε όλες τις παραπάνω συνθήκες, με την «Συνθήκη για την Καταστολή της Διακίνησης Προσώπων και την Εκμετάλλευση Πορνείας Άλλων». Η συνθήκη αυτή συγκέντρωσε και επέκτεινε το πεδίο εφαρμογής των προηγούμενων συμφωνιών για την εμπορία λευκής σαρκός και του σχεδίου σύμβασης Κοινωνίας των Εθνών του 1937, υποστηρίζοντας μια προσέγγιση κατά της θανατικής ποινής. Η Σύμβαση του 1949 δεν συγκεκριμενοποιεί την ορολογία για τη φυλή, το φύλο και την ηλικία, αλλά αφαιρεί το διακρατικό στοιχείο της εμπορίας προσώπων, δίνοντας έτσι έναν πιο γενικό ορισμό, ενώ εστιάζει και αυτή στη βιομηχανία του σεξ. Με αυτόν τον τρόπο κάνει πιο ρητή την σύνδεση μεταξύ της εμπορίας ανθρώπων και την εκμετάλλευση της πορνείας. Βέβαια η εστίαση στην πορνεία - και όχι στη διακίνηση - δεν μπορεί να προστατεύσει εκείνους που διακινούνται για σκοπούς άλλους από την πορνεία, και περιορίζει το πεδίο εφαρμογής σε συγκεκριμένη μορφή εκμετάλλευσης στο πλαίσιο της εμπορίας προσώπων. (<https://treaties.un.org>)

Με το ζήτημα της παράνομης διακίνησης προσώπων ασχολείται και η ομάδα εργασίας για τις σύγχρονες μορφές δουλείας (Working Group on Contemporary Forms of Slavery) της Υποεπιτροπής για την Προαγωγή και Προστασία Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Η ομάδα εργασίας συστάθηκε κατά την 56η Σύνοδο του ECOSOC το 1974, που ανέθετε στην Υποεπιτροπή να διορίσει 5μελή ομάδα ειδικών πάνω στο ζήτημα του trafficking για να «παρακολουθήσει τις εξελίξεις στο πεδίο του δουλεμπορίου σε όλες του τις πρακτικές και

εκδηλώσεις, συμπεριλαμβανομένων πρακτικών στη δουλειά, μεταξύ δε αυτών και της παράνομης διακίνησης προσώπων. Τα ανθρώπινα δικαιώματα που παραβιάζονται με την διεθνική σωματεμπορία προστατεύονται από τις γενικότερες συμβάσεις του ΟΗΕ όπως: την Οικουμενική Διακήρυξη Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, το Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα, τη Σύμβαση για την Εξάλειψη όλων των Μορφών Διακρίσεων κατά των Γυναικών και τη Σύμβαση κατά των Βασανιστηρίων.

Ειδικότερα, το Δεκέμβριο του 2000, στα πλαίσια συνδιάσκεψης στο Παλέρμο της Ιταλίας, υπογράφηκε η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών Ενάντια στο Υπερεθνικό Οργανωμένο Έγκλημα, μαζί με το Πρωτόκολλο για την Αποτροπή, την Καταστολή και την Τιμωρία της Παράνομης Διακίνησης Προσώπων με Σκοπό την Σεξουαλική και Οικονομική Εκμετάλλευση, ιδιαίτερα των Γυναικών και των Παιδιών και το Πρωτόκολλο Ενάντια στη Λαθρεμπορία Μεταναστών Μέσω Ξηράς, Αέρα και Θάλασσας. Ωστόσο, υπάρχουν αρκετά κενά στο Πρωτόκολλο αυτό που δεν βοηθά καθόλου την επίλυση ή την εξομάλυνση του φαινομένου του σύγχρονου δουλεμπορίου. Για παράδειγμα, δεν ενσωματώνει στο κείμενο του τα διεθνή πρότυπα ανθρωπίνων δικαιωμάτων που εγγυώνται σε όλους τους ανθρώπους - ακόμα και στους παράνομους μετανάστες- δικαίωμα πρόσβασης στη δικαιοσύνη και σε βασικές παροχές υπηρεσιών, όπως προσωρινός χώρος διαμονής, ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και τροφή. Το Πρωτόκολλο περιλαμβάνει κάποιες διατάξεις για τη προστασία της σωματικής ακεραιότητας των θυμάτων διεθνικής σωματεμπορίας που συνεργάζονται για τη δίωξη των σωματεμπόρων τους, αλλά αφήνει το θέμα της αρωγής των θυμάτων και της παροχής υπηρεσιών στη διακριτική ευχέρεια των κρατών-μελών, ακόμα και αν οι κυβερνήσεις τους έχουν την οικονομική δυνατότητα να διαθέσουν κονδύλια ή έχουν κατασχέσει τα περιουσιακά στοιχεία των διεθνών σωματεμπόρων. Επίσης, το Πρωτόκολλο δεν υποχρεώνει τα κράτη-μέλη να παρέχουν στα θύματα προσωρινές άδειες παραμονής ή ειδικές βίζες ακόμα και αν η ζωή τους κινδυνεύσει εάν επαναπατριστούν. Συνεπώς, αφήνεται στα εγχώρια νομοθετικά συστήματα των κρατών-μελών να καλύψουν την αποτυχία της διεθνούς κοινότητας να επιβεβαιώσει ότι τα μετακινούμενα θύματα διεθνικής σωματεμπορίας θα χαιρούν προστασίας των βασικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων τους. Τον Φεβρουάριο του 2000, δηλαδή πριν την υπογραφή της Σύμβασης στο Παλέρμο, η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, η UNICEF, και ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης δημοσιοποίησαν ένα κοινό Σημείωμα στη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ σχετικά με τα σχέδια των Πρωτοκόλλων, όπου περιέχει προτάσεις ενάντια στη λαθρεμπορία και την διακίνηση προσώπων με σκοπό την εκμετάλλευση καθώς και τη διατύπωση για το αν ο διαχωρισμός σε δυο Πρωτόκολλα είναι θεμιτός. Ο νόμος των ΗΠΑ, «Θύματα Διεθνικής Σωματεμπορίας και Βίας Πράξη Προστασίας 2000», προσφέρει ουσιαστική προστασία στα θύματα διεθνικής σωματεμπορίας. Αναγνωρίζει όλες τις μορφές διακίνησης προσώπων για σεξουαλική-οικονομική εκμετάλλευση, δηλαδή και για αναγκαστική εργασία, δουλειά ή αναγκαστική προσφορά υπηρεσιών και επιτρέπει τη χορήγηση προσωρινής βίζας ή άδειας παραμονής στα θύματα, τα οποία είναι διατεθειμένα να συμμορφωθούν με λογικές απαιτήσεις συνεργασίας με τις αρχές. Προβλέπεται αδειών εργασίας, χρηματοδότηση στους παρέχοντες υπηρεσιών στα θύματα, χρηματοδότηση στο εξωτερικό για προγράμματα πρόληψης και αρωγής και εκπαιδευτικά προγράμματα για τους ομοσπονδιακούς υπαλλήλους προκειμένου να ξεχωρίζουν τα θύματα και να τα κατατάσσουν ως τέτοια.

Όσον αφορά τις πρακτικές αντιμετώπισης για την παράνομη διακίνηση και εμπορία γυναικών, σε διεθνές επίπεδο θα λέγαμε ότι κατέχουν έναν πολύ σημαντικό ρόλο στην εδραίωση και πρακτική εφαρμογή του νομικού πλαισίου, καθώς και στην υποβοήθηση και συνεργασία με τους επίσημους φορείς. Συνοπτικά, οι κυριότεροι από αυτούς είναι :

α) Ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (ΔΟΜ) είναι Διεθνής, Διακρατικός Οργανισμός με έδρα τη Γενεύη, και συστήθηκε το 1951 από τη Διεθνή Συνδιάσκεψη Μεταναστεύσεως στις Βρυξέλλες. Η Ελλάδα είναι ιδρυτικό μέλος του οργανισμού και λειτουργεί από το 1952. Ο ΔΟΜ ασχολείται με το θέμα αρωγής των θυμάτων διεθνικής σωματεμπορίας, με κύρια εντολή του τον ασφαλή, εθελοντικό επαναπατρισμό. Επίσης σε ορισμένες χώρες λειτουργεί καταφύγια θυμάτων όπου παρέχεται δωρεάν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, ψυχολογική στήριξη και νομική συμπαράσταση.

β) Το La Strada είναι διεθνές πρόγραμμα που εφαρμόζεται από μη κυβερνητικούς φορείς και λειτουργεί στην Ολλανδία, την Πολωνία, τη Βουλγαρία, την Ουκρανία και την Τσεχία. Επικεντρώνεται στην πρόληψη της διεθνικής σωματεμπορίας με ενημέρωση των τοπικών κοινωνιών, στήριξη των θυμάτων, σχολιασμό νομοθεσιών και ανάλυση στοιχείων για τη διεθνική σωματεμπορία.

γ) Το International Human Rights Law Group-Initiative Against Trafficking in Persons είναι μια διεθνής οργάνωση επικεντρωμένη ειδικά στην υπεράσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ατόμων που είναι θύματα παράνομης διακίνησης και εμπορίας.

δ) Η οργάνωση Coalition to Abolish Slavery and Trafficking επίσης για την υπεράσπιση των θυμάτων που βιώνουν καθεστώτα δουλείας μέσα από το έγκλημα της σωματεμπορίας.

ε) Το διεθνές παρατηρητήριο για τα ανθρώπινα δικαιώματα Human Rights Watch

και

ζ) η συμμαχία κατά του σωματεμπορίας των γυναικών Global Alliance Against Trafficking in Women και τέλος η Οικονομική Κοινότητα Δυτικής Αφρικής με την Διακήρυξη για τον αγώνα ενάντια στη Διεθνική Σωματεμπορία.

4.2 ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν συμφωνήσει να εναρμονίσουν τις νομοθεσίες τους σχετικά με το θέμα της παράνομης διακίνησης γυναικών για σεξουαλική εκμετάλλευση.

Το 1996, η Ευρωπαϊκή Ένωση προσπάθησε να αναγάγει το φαινόμενο της σωματεμπορίας προσθέτοντας μια πιο ολοκληρωμένη και πολυδιάστατη προσέγγιση που αποβλέπει στην πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, με συμμετοχή όλων των σχετικών συντελεστών - ΜΚΟ και κοινωνικές υπηρεσίες, δικαστικές αρχές, αρχές επιβολής του νόμου και υπηρεσίες μετανάστευσης. Μια τέτοια προσέγγιση προϋποθέτει την διεθνική συνεργασία μεταξύ των κρατών-μελών, αλλά και την τήρηση των διατάξεων σε εθνικό επίπεδο. Απαιτήθηκαν διάφορα μέτρα, στα οποία περιλαμβάνεται η ρητή νομική προστασία όλων των προσώπων, και μέτρα πρόληψης, καθώς επίσης και μέτρα για να εξασφαλίζεται η επαρκής προστασία, η υποστήριξη και η βοήθεια των θυμάτων.

Εκείνη την περίοδο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αναπτύσσει μεγάλη δραστηριότητα ζητώντας περαιτέρω ενέργειες σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, στον τομέα της πρόληψης και της καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων. Αυτό αποδεικνύεται με τα διάφορα ψηφίσματα, συμπεριλαμβανομένων ειδικών ψηφισμάτων για την εμπορία γυναικών. Υπάρχει γενική συναίνεση, ιδίως ως προς την ανάγκη να αναπτυχθούν μέτρα πρόληψης όπως:

- Ποινική νομοθεσία και συνεργασία των αστυνομικών και δικαστικών αρχών.
- Προστασία, βοήθεια και υποστήριξη των θυμάτων.
- Κατάλληλες πολιτικές συνεργασίας.

Όλα τα παραπάνω στοιχεία απαιτούν διάφορες πρωτοβουλίες ανάλογα με το είδος της εμπορίας (για εκμετάλλευση της εργασίας ή σεξουαλική εκμετάλλευση) και ανάλογα με τα θύματα. Μέχρι σήμερα, η Ευρωπαϊκή Ένωση δραστηριοποιήθηκε περισσότερο στην ανάληψη πρωτοβουλιών για την ανάπτυξη ποινικής νομοθεσίας, την επιβολή του νόμου και τη δικαστική συνεργασία, παρά στην πρόληψη της εμπορίας και στην προστασία των θυμάτων. Μια ευρωπαϊκή στρατηγική: Σε μια πρώτη ανακοίνωση σχετικά με την εμπορία γυναικών με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανέπτυξε μια ευρωπαϊκή στρατηγική για την πρόληψη και την καταπολέμηση αυτού του φαινομένου, μαζί με την οποία συμμετέχει και η Europol. Η Europol επεκτάθηκε προκειμένου να καταστεί δυνατή η οργάνωση για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων. Επιπλέον ξεκίνησε το πρόγραμμα STOP τον Νοέμβριο του ίδιου χρόνου. Το πρόγραμμα ενθάρρυνσης και ανταλλαγών STOP ξεκίνησε με την υποστήριξη δράσεων από τους υπεύθυνους (ΜΚΟ ως επί το πλείστον) για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης των παιδιών. ([http://europa.eu/rapid/press-release MEMO-02-191_en.htm](http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-02-191_en.htm))

Τον Φεβρουάριο του 1997, το Συμβούλιο υιοθέτησε μια «κοινή δράση» καλεί τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης να αναθεωρήσουν την εθνική ποινική νομοθεσία τους όσον αφορά την εμπορία ανθρώπων και τη δικαστική συνεργασία, καθώς και να ενθαρρύνουν την προστασία των θυμάτων σε δικαστικές διαδικασίες. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στο Τάμπερε ζήτησε περαιτέρω νομοθετικές πρωτοβουλίες, ιδίως στον τομέα της καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων. Το 1997 επίσης ξεκίνησε η πρωτοβουλία DAPHNE για την καταπολέμηση της βίας εις βάρος παιδιών, εφήβων και γυναικών. Την πρωτοβουλία αυτήν ακολούθησε το πρόγραμμα DAPHNE το Δεκέμβριο του 2000. Το πρόγραμμα DAPHNE έχει μεγαλύτερο εύρος από εκείνο του προγράμματος STOP καθότι αφορά το γενικότερο θέμα της

βίας κατά των γυναικών και των παιδιών, συμπεριλαμβανόμενης και της εμπορίας. (<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=URISERV%3A133072> , 19/7/2002)

Σε μια δεύτερη ανακοίνωση για τις περαιτέρω ενέργειες για την καταπολέμηση της εμπορίας γυναικών το Δεκέμβριο του 1998, η Επιτροπή αξιολόγησε την πρόοδο που έχει συντελεστεί και συνέστησε ορισμένες νέες στοχοθετημένες πρωτοβουλίες, καθώς και τη διεύρυνση ορισμένων υφιστάμενων ενεργειών. Οι στόχοι, συγκεκριμένα, είναι οι εξής:

- να εξασφαλίζεται ότι το ζήτημα της εμπορίας ανθρώπων παραμένει στις προτεραιότητες της πολιτικής ατζέντας·
- να ενισχυθεί η διεθνής και η ευρωπαϊκή συνεργασία, συμπεριλαμβανομένων των κυβερνήσεων και των ΜΚΟ στις χώρες προέλευσης, διαμετακόμισης και προορισμού·
- να ενισχυθεί μια πολυδιάστατη προσέγγιση που θα επικεντρώνεται στην πρόληψη, την έρευνα, την επιβολή του νόμου και την αποτελεσματική καταδίκη των σωματεμπόρων, καθώς και στην υποστήριξη των θυμάτων·
- να καταστεί σαφής στις υποψήφιες χώρες, στο πλαίσιο της διαδικασίας προσχώρησης, η σημασία των εθνικών μέτρων και της συνεργασίας με την ΕΕ για την αντιμετώπιση αυτού του θέματος. (https://ec.europa.eu/anti-trafficking/content/nip/italy_en)

Από το Μάιο του 1999, οι δράσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων αναφέρονται ρητά στο πλαίσιο του τίτλου VI της Συνθήκης του Άμστερνταμ. Τα άρθρα του τίτλου VI αναφέρονται στην κάλυψη της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας. Το από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ταμπέρε της Φινλανδίας, τον Οκτώβριο του 1999 δίνουν επίσης σαφή προτεραιότητα στην καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων. Το πρόβλημα της εμπορίας γυναικών και παιδιών έχει διατηρήσει την προσοχή των θεσμικών οργάνων της ΕΕ στο πλαίσιο της προ - ενταξιακής στρατηγικής, και ιδίως του προγράμματος PHARE. Η καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος έχει συμπεριληφθεί μεταξύ των προτεραιοτήτων των εταιρικών σχέσεων προσχώρησης του 1999 και του 2001 για ορισμένες υποψήφιες. Η συνθήκη του Άμστερνταμ προσέθεσε στις κοινωνικές της διατάξεις και την καταπολέμηση του αποκλεισμού.

Το Δεκέμβριο του 2000 στη Νίκαια, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και τα κράτη μέλη δεσμεύτηκαν να ενσωματώσουν την προώθηση της ένταξης στις σχετικές πολιτικές τους (για την απασχόληση, την εκπαίδευση και την κατάρτιση, την υγεία και τη στέγαση). Πιο συγκεκριμένα η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει υποβάλλει πρόταση στο Συμβούλιο για την έκδοση απόφασης πλαισίου του Συμβουλίου της Ε.Ε. που επίσης επιφορτίζει τα κράτη-μέλη με την υποχρέωση να εξασφαλίζουν ότι η εμπορία ανθρώπων με σκοπό την σεξουαλική εκμετάλλευση τιμωρείται. (http://www.europarl.europa.eu/charter/pdf/text_el.pdf)

Συμπληρωματικά υπάρχουν τα προγράμματα DAPHNE και STOP I, II. Τα Ευρωπαϊκά προγράμματα αυτά εστιάζουν στη μελέτη, εκπαίδευση και γενικότερη ανταλλαγή πληροφοριών και δράσεων μεταξύ φορέων και οργανώσεων που εδρεύουν σε κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ασχολούνται με την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών για σεξουαλική εκμετάλλευση.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εξέδωσε το 2005 την Σύμβαση για την δράση κατά της σωματεμπορίας ανθρώπων και μια επεξηγηματική αναφορά που έχει να κάνει με τους σκοπούς, τους στόχους, τις αρχές της εξάλειψης των διακρίσεων και συγκεκριμένα μέτρα προστασίας και ελέγχου του φαινομένου. Μέσα σε αυτή την σύμβαση περιλαμβάνονται και θέματα που έχουν να κάνουν με τα σύνορα των χωρών αλλά και με την αναγνώριση των

θυμάτων και την προστασία τους καθώς και την συνεργασία με άλλους οργανισμούς. Ουσιαστικά η σύμβαση αυτή έχει δεσμευτικό χαρακτήρα για τα κράτη- μέλη. (http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/organized-crime-and-human-trafficking/trafficking-in-human-beings/index_en.htm , 21/3/2011)

Ένα σημαντικό βήμα προς τα εμπρός ήταν πρόσφατα η υιοθέτηση της Οδηγίας 2011/36 / ΕΕ σχετικά με την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και προστασία των θυμάτων της. Η Οδηγία υιοθετεί μια συνολική, ολοκληρωμένη προσέγγιση που εστιάζει στα ανθρώπινα δικαιώματα και στα θύματα και το φύλο. Η έκθεση επικεντρώνεται όχι μόνο στην επιβολή του νόμου, αλλά και αποσκοπεί στην πρόληψη της εγκληματικότητας και να εξασφαλίσει ότι τα θύματα εμπορίας ανθρώπων έχουν την ευκαιρία να ανακάμψει και να επανενταχθούν στην κοινωνία . (<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A32011L0036> , 5/4/2011)

Τέλος το Mediterranean Migration Observatory εξέδωσε το 2001 μια μελέτη ειδικά για την Ελλάδα ως χώρα προορισμού και μεταφοράς θυμάτων παράνομης διακίνησης όπου τονίζονται οι αιτίες και οι συνέπειες της σωματεμπορίας, οι κυρίως χώροι διακίνησης, οι εθνικότητες των θυμάτων, τα στατιστικά στοιχεία και οι εκτιμήσεις της κατάστασης και τα δίκτυα διακίνησης από χώρα σε χώρα.

4.3 ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Το ελληνικό νομοθετικό πλαίσιο έχει θεσπίσει νόμους που αφορούν αρχικά την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης και εμπορίας ανθρώπων και ύστερα μετά από διεθνείς και κατά κύριο λόγο ευρωπαϊκές πιέσεις, νόμους που σχετικά εξειδικεύονται στην δίωξη του φαινομένου της παράνομης διακίνησης και εμπορίας γυναικών με σκοπό την σεξουαλική τους εκμετάλλευση.

Ο **N.2910/2001** «Είσοδος και παραμονή αλλοδαπών στην Ελληνική Επικράτεια Κτήση της ελληνικής ιθαγένειας με πολιτογράφηση και άλλες διατάξεις», ρύθμιζε την ποινικοποίηση και τον έλεγχο της μη οργανωμένης μετανάστευσης και δεν αναφερόταν στην εμπορία ανθρώπων, ούτε και στην προστασία των θυμάτων. Επίσης δεν προβλέπεται κανένα συγκεκριμένο μέτρο, κανένας μηχανισμός αρωγής των θυμάτων. Αξιοσημείωτο είναι δε, ότι παρά τις νομοθετικές ρυθμίσεις το εν λόγω φαινόμενο δεν αντιμετωπίζεται ως πρόβλημα παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων μετακινούμενων πληθυσμών, αλλά εστιάζει στο πρόβλημα της διεθνικής σωματεμπορίας ως διεθνικό έγκλημα παράνομης μετακίνησης πληθυσμών, με προγράμματα καταστολής περισσότερο παρά προστασίας των θυμάτων.

Η πρώτη προσπάθεια μεθοδικής αντιμετώπισης του προβλήματος πραγματοποιήθηκε με το **Νόμο 3064/2002** (ΦΕΚ Α΄248/15-10-2002) για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, των εγκλημάτων κατά της γενετήσιας ελευθερίας, της πορνογραφίας ανηλίκων και της οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής και αρωγής στα θύματα των πράξεων αυτών. Βεβαίως η προβλεπόμενη προστασία ήταν περιορισμένη, εφόσον η εμπορία ανθρώπων περιοριζόταν στη διακίνηση με μόνο σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση, χωρίς να προβλέπει το σκοπό της εργασιακής εκμετάλλευσης. Επιπλέον, δεν προβλεπόταν η ποινικοποίηση των υπηρεσιών πορνείας με ενήλικο, αλλά μόνο με ανήλικο θύμα, ακόμα και αν ο χρήστης γνώριζε την τέλεση της συγκεκριμένης εγκληματικής δραστηριότητας. Αν και προβλεπόταν η αναστολή απέλασης αλλοδαπού δεν υπήρχε πρόβλεψη για ειδικό καθεστώς παραμονής στη χώρα αποκλειστικά για τα θύματα, ενώ σε περίπτωση άσκησης ποινικής δίωξης δεν προβλεπόταν προστασία της ιδιωτικής τους ζωής.

Συνολικά, η πρώτη αυτή προσπάθεια αντιμετώπισης της εμπορίας ανθρώπων περιοριζόταν σε ενδυνάμωση του ποινικού οπλοστασίου της χώρας, χωρίς να προβλέπει την καθιέρωση προληπτικών δράσεων ούτε και τη λήψη μέτρων προστασίας των θυμάτων. Σχετικές ρυθμίσεις εισήχθησαν με το **Προεδρικό Διάταγμα 233/2003** (ΦΕΚ Α΄204/28-8-2003) περί προστασίας και αρωγής στα θύματα των εγκλημάτων των άρθρων 323, 323Α, 349, 351 και 351Α ΠΚ, σύμφωνα με το άρθρο 12 του Ν. 3064/2002 όπου προβλεπόταν δωρεάν παροχή ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης στα θύματα εμπορίας ανθρώπων, σύμφωνα με τον τότε ορισμό του θύματος και πρόσβαση στις Υπηρεσίες και Μονάδες Παροχής Προστασίας και Αρωγής που όριζε το ίδιο το προεδρικό διάταγμα σε παράρτημά του, ακόμα και με τη συνδρομή της Ελληνικής Αστυνομίας, σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης. Ταυτόχρονα, παρέχεται προστασία στα θύματα για όσο χρόνο παραμένει σε κίνδυνο η ζωή τους, η σωματική τους ακεραιότητα και η προσωπική και γενετήσια ελευθερία τους. Οι αρμόδιες υπηρεσίες βοηθούν για όσο διάστημα κρίνουν ότι είναι απαραίτητο καθώς και εξασφαλίζουν νομική υποστήριξη και διερμηνεία.

Παρά τα σημαντικά βήματα που είχαν γίνει από την ελληνική πολιτεία για την αντιμετώπιση του φαινομένου της εμπορίας ανθρώπων, οι νομοθετικές και διοικητικές πρωτοβουλίες δεν ήταν αρκετά επαρκείς και είχαν αρκετά κενά στα διατάγματα τους. Βέβαια, υπό την πίεση της διεθνούς κοινότητας υιοθετήθηκε ο **Νόμος 3386/2005** (ΦΕΚ Α΄212/23-8-2005) για την είσοδο, διαμονή και κοινωνική ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών στην ελληνική επικράτεια και

προέβλεπε τη παροχή άδειας διαμονής για ανθρωπιστικούς λόγους στα θύματα (και στα πιθανολογούμενα θύματα) εμπορίας ανθρώπων κατόπιν αιτήσεώς τους. Η κατάσταση δεν εξομαλύνθηκε, επειδή υπήρξε καθυστερημένη ενσωμάτωση των διεθνών κειμένων για την εμπορία ανθρώπων και την περαιτέρω συμμόρφωση της εθνικής νομοθεσίας με τις αντίστοιχες διεθνείς ρυθμίσεις. Στον παραπάνω νόμο προβλέπονται τα ακόλουθα:

1. Χορήγηση και ανανέωση άδειας παραμονής σε θύματα εμπορίας ανθρώπων.
2. Ενημέρωση των θυμάτων και ειδική μέριμνα για τους ανήλικους.
3. Παρέχεται προθεσμία περίσκεψης ενός μηνός, ώστε τα θύματα να συνέλθουν και να ξεφύγουν από την επιρροή των δραστών και να συνεργαστούν με τις δικωτικές αρχές.
4. Παρέχεται περίθαλψη-παροχές και νομική βοήθεια στα θύματα κατά τη διάρκεια της περιόδου περίσκεψης.
5. Προβλέπονται προϋποθέσεις χορήγησης και ανανέωσης της άδειας διαμονής μέχρι και 12 μήνες. Η άδεια διαμονής διασφαλίζει δικαίωμα πρόσβασης στην αγορά εργασίας, στην περίθαλψη και τις παροχές φροντίδας, καθώς και στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση.
6. Προβλέπονται ειδικοί λόγοι μη ανανέωσης και ανάκλησης της άδειας διαμονής όταν π.χ. το θύμα επανασυνδέσει τις σχέσεις του με τους δράστες ή όταν η αρμόδια αρχή κρίνει ότι η καταγγελία του θύματος είναι δόλια ή καταχρηστική ή το θύμα παύει να συνεργάζεται με τις αρχές.
7. Προβλέπεται χορήγηση άδειας διαμονής στα θύματα με απόφαση του οικείου Περιφερειάρχη, σύμφωνα με τις διατάξεις που προβλέπει ο νόμος αυτός για τους οικονομικούς μετανάστες.

Στο πλαίσιο του ίδιου νόμου κρίσιμη για την προστασία των γυναικών θυμάτων εμπορίας είναι η απαγόρευση της διοικητικής απέλασης εγκύου κατά τη διάρκεια της κύησης και για έξι μήνες μετά τον τοκετό.

Με το Νόμο **3625/24-12-2007** «Κύρωση, εφαρμογή του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού σχετικά με την εμπορία παιδιών, την παιδική πορνεία και παιδική πορνογραφία και άλλες διατάξεις» έγιναν τροποποιήσεις και προσθήκες στο κεφάλαιο του Ποινικού Κώδικα που αναφέρεται στα εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας και εγκλήματα οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής, άρθρα 323^A «Εμπορία ανθρώπων», 348^A «Παιδική Πορνογραφία» κ.λ.π. Περιλαμβάνει επίσης σειρά νέων διατάξεων, οι οποίες εναρμονίζουν την ελληνική νομοθεσία προς το περιεχόμενο του παραπάνω πρωτοκόλλου και άλλα διεθνή νομοθετήματα, για την καταπολέμηση της σεξουαλικής εκμετάλλευσης των παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας, σε ένα σύνολο κατηγοριών (σεξουαλικός τουρισμός, ασέλγεια μεταξύ συγγενών, παιδική πορνογραφία στο διαδίκτυο, διανομή και χρήση υλικού παιδικής πορνογραφίας μέσω συστήματος Η/Υ ή με τη χρήση Διαδικτύου, προστασία της ιδιωτικής ζωής του ανηλίκου κλπ.). Εντάχθηκαν επιπλέον νέες ρυθμίσεις για τα προσωπικά δεδομένα, στην περίπτωση εγκλημάτων κατά της κοινωνίας και τη λειτουργία των καμερών κατά τη διάρκεια συγκεντρώσεων, εφόσον επίκειται σοβαρός κίνδυνος για τη δημόσια ασφάλεια και μόνον κατόπιν εντολής εκπροσώπου της εισαγγελικής αρχής. Με τη διάταξη αυτή καλύπτεται το προηγούμενο νομικό κενό και προστατεύονται τα θύματα εμπορίας από τον κίνδυνο της απέλασης.

Την 25/8/2008 επικυρώθηκε η Συμφωνία μεταξύ Ελλάδας και Αλβανίας του 2004 για τον επαναπατρισμό των ανηλίκων, με το Ν. 3692/2008 «Κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Συμβουλίου Υπουργών της Δημοκρατίας της Αλβανίας για την προστασία και αρωγή των θυμάτων εμπορίας ανηλίκων». Πιο συγκεκριμένα στο Άρθρο 11 αναφέρεται ότι, οι υποθέσεις εμπορίας ανηλίκων διερευνώνται από τις αρμόδιες αστυνομικές υπηρεσίες του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Υπουργείου Εσωτερικών της Δημοκρατίας της Αλβανίας, όπως ορίζονται στο άρθρο 3.1 της παρούσης. Κατά τη διάρκεια της ανάκρισης, διενεργείται συνέντευξη με τον ανήλικο μόνον όταν τούτο είναι απαραίτητο και καταβάλλεται προσπάθεια να περιορισθούν στο ελάχιστο οι συνεντεύξεις αυτές. Η συνέντευξη λαμβάνει χώρα μόνο με την προηγούμενη έγκριση του έχοντος την επιμέλεια του ανηλίκου, ο οποίος είναι παρών κατά τη διάρκεια της συνέντευξης και μπορεί να την διακόπτει όταν πιστεύει ότι η συνέντευξη θέτει σε κίνδυνο την ευημερία του ανηλίκου. Το πρόσωπο που παίρνει τη συνέντευξη προσπαθεί να αποφεύγει την άσκηση ψυχολογικής πίεσης και την πρόκληση ψυχολογικών τραυμάτων στον ανήλικο κατά τη διάρκεια της συνέντευξης.

Μετά την κύρωση της Διεθνούς Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών κατά του διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος και των τριών Πρωτοκόλλων της (Ν. 3875/2010, ΦΕΚ Α'158/20-9-2010) τροποποιήθηκε ο Ποινικός Κώδικας, ο Κώδικας Ποινικής Δικονομίας και η ειδική νομοθεσία περί αλλοδαπών. Οι σημαντικότερες αλλαγές που επήλθαν στην ελληνική ποινική νομοθεσία για ζητήματα πρόληψης και καταπολέμησης της διακίνησης προσώπων και προστασίας και αρωγής των θυμάτων αφορούν:

α) στη τροποποίηση του άρθρου 323Α ΠΚ περί εμπορίας ανθρώπων, ώστε η διάταξη αυτή να καλύπτει πλέον την εμπορία ιστών και την εκμετάλλευσή προσώπων με τον εξαναγκασμό τους σε επαιτεία,

β) στη δυνατότητα χορήγησης άδειας διαμονής και σε θύματα εμπορίας που δεν συνεργάζονται με τις διωκτικές αρχές,

γ) στην επιμήκυνση της περιόδου περίσκεψης από 1 σε 3 μήνες,

δ) στην επέκταση της εφαρμογής των προστατευτικών διατάξεων της ελληνικής νομοθεσίας για τα θύματα εμπορίας και στα πρόσωπα που χαρακτηρίζονται ως θύματα παράνομης διακίνησης μεταναστών, και

ε) στη θέσπιση μέτρων προστασίας μαρτύρων στο πλαίσιο των αξιόποινων πράξεων εμπορίας ανθρώπων και παράνομης διακίνησης μεταναστών.

Στο μέτρο που η τέλεση της εμπορίας ανθρώπων αποκτά τη μορφή της εγκληματικής οργάνωσης και συνδέεται με τις ρυθμίσεις της Σύμβασης για το οργανωμένο έγκλημα εφαρμόζονται και οι αντίστοιχες διατάξεις του Ποινικού Κώδικα που τροποποιήθηκαν ανάλογα με τη Διεθνή Σύμβαση (187Α ΠΚ).

Ο Νόμος 4198/2013 (ΦΕΚ Α'215/11-10-2013) με τον οποίο ενσωματώθηκε η Ευρωπαϊκή Οδηγία στην ελληνική έννομη τάξη οδήγησε στις εξής σημαντικές τροποποιήσεις της ποινικής νομοθεσίας, τόσο της ουσιαστικής όσο και της δικονομικής:

- Δυνατότητα του Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών προσωρινής αποχής από την άσκηση ποινικής δίωξης για παραβάσεις των ρυθμίσεων περί αλλοδαπών και προσώπων που εκδίδονται επ' αμοιβή. Η ίδια δυνατότητα ισχύει και για την περίπτωση που τα

θύματα καταγγέλλουν αξιόποινες πράξεις σε βάρος τους από εγκληματική οργάνωση στην οποία και συμμετείχαν, όταν η συμμετοχή είναι συνέπεια της εμπορίας ανθρώπων ή σωματεμπορίας (άρθρο 187B, παρ. 3 ΠΚ)

- Αναστολή της απέλασης για τους αλλοδαπούς που καταγγέλλουν αξιόποινες πράξεις στο πλαίσιο της εμπορίας ανθρώπων ή σωματεμπορίας ή αξιόποινων πράξεων που τελέστηκαν από εγκληματική οργάνωση (άρθρο 187B, παρ. 4 ΠΚ),
- Θεμελίωση ευθύνης των νομικών προσώπων για πράξεις εμπορίας ανθρώπων ή σωματεμπορίας. Οι πράξεις αυτές πρέπει να τελέστηκαν από φυσικό πρόσωπο το οποίο ενεργεί: - είτε ατομικά ή ως μέλος οργάνου του νομικού προσώπου, - προς όφελος ή για λογαριασμό του νομικού προσώπου και - με εξουσία να εκπροσωπεί το νομικό πρόσωπο, να λαμβάνει αποφάσεις ή να ασκεί έλεγχο. 30 Σε περίπτωση καταλογισμού της ευθύνης των νομικών προσώπων, επιβάλλονται οι παρακάτω κυρώσεις, διαζευκτικά ή σωρευτικά: - διοικητικό πρόστιμο, από 5.000-50.000 ευρώ, - ανάκληση ή αναστολή άδειας λειτουργίας ή απαγόρευση άσκησης επιχειρηματικής δραστηριότητας για καθορισμένο χρονικό διάστημα, - αποκλεισμός από δημόσιες παροχές, ενισχύσεις, επιδοτήσεις, αναθέσεις έργων, κλπ.
- Οι αλλαγές που επήλθαν στον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (ΚΠΔ) είναι σημαντικές γιατί αφορούν στην ασφάλεια των θυμάτων που καταθέτουν ως μάρτυρες σε όλα τα στάδια της ποινικής διαδικασίας. Έτσι, κατά την εξέταση του θύματος ως μάρτυρα προβλέπεται ο διορισμός και η παράσταση ψυχολόγου ή ψυχιάτρου, ως πραγματογνώμονα. Ο ειδικός αποφαινεται για την ικανότητα αντίληψης και την ψυχική κατάσταση του προσώπου και συντάσσει σχετικά γραπτή έκθεση που αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο της δικογραφίας. Αν και η μαρτυρική κατάθεση είναι έγγραφη μπορεί να καταχωρηθεί και ηλεκτρονικά με σκοπό να αντικατασταθεί η φυσική παρουσία του στα επόμενα στάδια της διαδικασίας, εάν αυτό κριθεί αναγκαίο. Η γραπτή κατάθεση του παθόντα αναγιγνώσκεται πάντοτε στο ακροατήριο. Αν τότε ζητηθεί και γίνει δεκτή συμπληρωματική εξέταση, η εξέταση γίνεται χωρίς την παρουσία του κατηγορουμένου, στον τόπο όπου βρίσκεται το θύμα, από ανακριτικό υπάλληλο που διορίζει ο δικαστής με βάση σαφείς ερωτήσεις που έχουν ήδη διατυπωθεί (άρθρο 226B ΚΠΔ).
- Σε περίπτωση που μάρτυρας είναι ανήλικο θύμα, κατά την εξέτασή του διορίζεται και παρίσταται, ως πραγματογνώμων, παιδοψυχολόγος ή παιδοψυχίατρος. Σε αυτές τις περιπτώσεις, απαιτείται ταχεία εξέταση του ανήλικου θύματος χωρίς υπαίτια καθυστέρηση και σε χώρους ειδικά σχεδιασμένους και προσαρμοσμένους για το σκοπό αυτό (άρθρο 226A ΚΠΔ).
- Ιδιαίτερα σημαντική είναι και η τροποποίηση του ΚΠΔ όσον αφορά στις ανακριτικές πράξεις που μπορούν να τελούν οι αρμόδιοι υπάλληλοι (κυρίως οι αστυνομικοί) εφόσον προκύπτουν σοβαρές ενδείξεις ότι έχουν τελεσθεί οι αξιόποινες πράξεις της εμπορίας ανθρώπων, της 31 σωματεμπορίας, τρομοκρατίας ή της σύστασης και συμμετοχής σε εγκληματική οργάνωση και εφόσον, η εξάρθρωση της εγκληματικής οργάνωσης ή η εξιχνίαση των τρομοκρατικών πράξεων δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί με άλλο τρόπο ή είναι ιδιαίτερα δύσκολη. Έτσι, είναι δυνατή η ανακριτική διείδυση, η άρση του απορρήτου, η καταγραφή άλλων γεγονότων ή ανθρωπίνων δραστηριοτήτων, όπως και η συσχέτιση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (άρθρο 253A ΚΠΔ).
- Σημαντική είναι και η καινοτομία που επέφερε ο κυρωτικός Νόμος 4198/2013 και στο ζήτημα της αποκατάστασης των ζημιών που υπέστησαν τα θύματα εμπορίας ανθρώπων. Βάσει του άρθρου 5 του Νόμου 4198/2013 κατοχυρώνεται ρητά το δικαίωμα εύλογης και προσήκουσας αποζημίωσης από το Ελληνικό Δημόσιο για τα θύματα εγκλημάτων εμπορίας ανθρώπων ή σωματεμπορίας που έχουν την κατοικία ή

τη συνήθη διαμονή τους στην Ελλάδα ή στο έδαφος άλλου κράτους - μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αρμόδιο όργανο να εξετάσει το σχετικό αίτημα του θύματος είναι η «Ελληνική Αρχή Αποζημίωσης», η οποία λειτουργεί στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και αποφαινεται για τη βασιμότητα του αιτήματος σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του Νόμου 3811/2009 (ΦΕΚ Α΄ 231/17-12-2009). Η υιοθέτηση του εν λόγω νόμου ήταν αποτέλεσμα της διαδικασίας εναρμόνισης της ελληνικής νομοθεσίας με την Οδηγία 2004/80/ΕΚ. Από το 2013 το δικαίωμα αποζημίωσης ισχύει ρητά, σύμφωνα με την τροποποίηση του νόμου 3811, και για τα θύματα εμπορίας ανθρώπων ακόμα και αν δεν μπορεί να εξακριβωθεί η ταυτότητα του δράστη, εκτός αν η αδυναμία εξακρίβωσης οφείλεται σε υπαιτιότητα του θύματος. Σε περίπτωση που έχει εκδοθεί τελεσίδικη καταδικαστική απόφαση βάσει της οποίας έχει επιδικασθεί αποζημίωση, το θύμα οφείλει να επιδιώξει την ικανοποίηση του αιτήματος του αρχικά από το δράστη και μόνο σε περίπτωση που αυτό καταστεί αδύνατο μπορεί να στραφεί στην Ελληνική Αρχή Αποζημίωσης. Από την πλευρά τους, οι αρμόδιες αρχές για την άσκηση ποινικής δίωξης οφείλουν να ενημερώνουν τα θύματα για το δικαίωμα αποζημίωσης που διαθέτουν και για τους όρους ασκήσεώς του.

- Στο χώρο της πρόληψης, ο Νόμος 4198/2013 συνέστησε το Γραφείο του Εθνικού Εισηγητή (το οποίο υπάγεται απευθείας στον Υπουργό Εξωτερικών) για την εκπόνηση, το συντονισμό και την εφαρμογή εθνικής στρατηγικής στην αντιμετώπιση της εμπορίας ανθρώπων σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά πρότυπα.

Ενώ, με το Νόμο 4216/2013 (ΦΕΚ Α΄266/10-12-2013) κυρώθηκε η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης ακολουθώντας την κύρωση της Οδηγίας 2011/36/ΕΕ.

Οι πλέον πρόσφατες εθνικές ρυθμίσεις για την αντιμετώπιση της εμπορίας ανθρώπων βρίσκονται **στο Νόμο 4251/2014** (ΦΕΚ Α΄80/1-4-2014) “Κώδικας Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης και λοιπές διατάξεις”, ο οποίος αφενός κωδικοποιεί την ισχύουσα νομοθεσία, αφετέρου εισάγει ορισμένες στοχευμένες και απαραίτητες παρεμβάσεις για τον εξορθολογισμό του υπάρχοντος θεσμικού πλαισίου”. Ο Νόμος 4251 ξεκίνησε να ισχύει από 01-06-2014 και επικεντρώνεται στην απλοποίηση των διαδικασιών, την μεταβολή των προϋποθέσεων κτήσης μακροχρόνιων τίτλων διαμονής, τη διασφάλιση της νομιμότητας της διαμονής της “δεύτερης γενιάς” και την προστασία ευπαθών ατόμων. Η χορήγηση άδειας διαμονής σε θύμα εμπορίας ανθρώπων προϋποθέτει συνήθως συνεργασία με τις αρχές. Σε ορισμένες περιπτώσεις και υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις, επιτρέπεται η έκδοση πράξης χαρακτηρισμού από τον Εισαγγελέα Πρωτοδικών όταν το θύμα δεν συνεργάζεται με τις αρχές. Ο νόμος προβλέπει δύο ειδών άδειες διαμονής για θύματα εμπορίας ανθρώπων: α) ειδική άδεια διαμονής για θύματα εμπορίας ανθρώπων σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 49-56 του Ν. 4251/2013 και β) άδεια διαμονής για ανθρωπιστικούς λόγους σύμφωνα με την ΚΥΑ 30651/2014.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

5.1 ΦΟΡΕΙΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

- **Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης:** Το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ε.Κ.Κ.Α.) αντιπροσωπεύει ένα πρότυπο θεσμό κοινωνικής πολιτικής προσαρμοσμένο στις ανάγκες των σύγχρονων κοινωνιών, οι οποίες παρουσιάζουν υψηλό βαθμό κοινωνικής διαφοροποίησης και εξατομίκευσης, χαρακτηριστικά που συνάδουν με τη χαλάρωση του κοινωνικού ιστού και έχουν σαν αποτέλεσμα να οδηγούνται κάποια άτομα στον κοινωνικό αποκλεισμό. Το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης διένυσε κατά το 2007 τον πέμπτο χρόνο λειτουργίας του, ακολουθώντας την πορεία ενός δυναμικά αναπτυσσόμενου εθνικού φορέα και προσφέροντας ποιοτικές υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας. Η παρούσα έκθεση έχει ως στόχο να αποδώσει μία συνολική εικόνα της οργανωτικής ανάπτυξης και των πεπραγμένων του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικής Αλληλεγγύης κατά το 2007. (http://www.ekka.org.gr/portal_docs/forceaccount/picture/14_1047.pdf)
- **Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης:** ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης είναι αφοσιωμένος διαχείριση της μετανάστευσης με ανθρώπινους όρους και λειτουργικό τρόπο, ώστε να ωφελούνται τόσο οι μετανάστες όσο και οι κοινωνίες υποδοχής, στην προώθηση της διεθνούς συνεργασίας σε θέματα μετανάστευσης, στην έρευνα για πρακτικές λύσεις στα προβλήματα της μετανάστευσης και στην παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας στους μετανάστες που έχουν ανάγκη, συμπεριλαμβανομένων των προσφύγων και των εσωτερικά εκτοπισμένων ατόμων. Αυτά επιτυγχάνονται από τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης κυρίως με την παροχή υπηρεσιών και συμβουλών σε κυβερνήσεις και μετανάστες. (<http://greece.iom.int/el/>)
- **Γενική Γραμματεία Ισότητας:** Η Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων είναι ο αρμόδιος κυβερνητικός φορέας για τον σχεδιασμό, την υλοποίηση και την παρακολούθηση της εφαρμογής των πολιτικών για την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών σε όλους τους τομείς. Η Γ.Γ.Ι.Φ αποτελεί αυτοτελή Δημόσια Υπηρεσία και είναι αρμόδια για την προώθηση και πραγματοποίηση της νομικής και ουσιαστικής ισότητας των φύλων σε όλους τους τομείς της κοινωνικής, πολιτικής και οικονομικής ζωής.
- **A21:** Η A21 αγωνίζεται ενάντια στην Εμπορία Ανθρώπων και φροντίζει για την αποκατάσταση των θυμάτων της σύγχρονης δουλείας.
- **PRAKSIS:** Η PRAKSIS είναι ανεξάρτητη Μη Κυβερνητική Οργάνωση που έχει σαν κύριο στόχο το σχεδιασμό, εφαρμογή και υλοποίηση προγραμμάτων ανθρωπιστικής και ιατρικής δράσης.
- **Γιατροί Του Κόσμου:** Οι Γιατροί του Κόσμου – Ελλάδας (ΓτΚ – Ελλάδας), ιδρύθηκαν το 1990 και αποτελούν μία ιατρική, ανθρωπιστική Μη Κυβερνητική Οργάνωση, μέλος του Διεθνούς Δικτύου των Γιατρών του Κόσμου το οποίο αποτελείται από 15 αντιπροσωπείες και παρέχει Ιατρική στήριξη, Φαρμακευτική Στήριξη, Ψυχο-κοινωνική στήριξη.
- **Γιατροί Χωρίς Σύνορα:** Οι Γιατροί Χωρίς Σύνορα είναι μια διεθνής, ανεξάρτητη, ιατρική ανθρωπιστική οργάνωση που παρέχει ιατρική φροντίδα σε ανθρώπους αποκλεισμένους από την υγειονομική περίθαλψη, σε θύματα βίας, φυσικών καταστροφών ή ενόπλων συγκρούσεων. Δρα με μοναδικό κριτήριο τις ιατρικές

ανάγκες, ανεξάρτητα από φυλετικά, θρησκευτικά ή πολιτικά κριτήρια με στόχο την ανακούφιση του ανθρώπινου πόνου αλλά και την ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης για τις ανθρωπιστικές κρίσεις που μαίνονται στον πλανήτη

- **Δίκτυο Γυναικών Ευρώπης:** Το Δίκτυο Γυναικών Ευρώπης είναι μία γυναικεία οργάνωση, Σωματείο μη κερδοσκοπικό, που εστιάζει στην ενδυνάμωση, ισότιμη κοινωνική συμμετοχή και ανάπτυξη κάθε ατόμου με ιδιαίτερη προσέγγιση στις γυναίκες που είναι κοινωνικά αποκλεισμένες. Παρακολουθεί και δημιουργεί δράσεις πάνω στα θέματα ισότητας και αποκατάστασης ατόμων που έχουν υποστεί διακρίσεις
- **Act Up Hellas:** Εντοπισμός- Street Work, Ιατρική στήριξη, Ψυχο-κοινωνική στήριξη, Νομική Συμβουλευτική
- **Ομάδα Δικηγόρων για τα Δικαιώματα Μεταναστών και Προσφύγων:** Νομική Συμβουλευτική/ Εκπροσώπηση
- **Διεθνής Εταιρεία Στήριξης Οικογένειας:** Φιλοξενία- Στέγαση, Ψυχο-κοινωνική στήριξη, Προώθηση στην αγορά εργασίας
- **«Νέα Ζωή» Κινητή Μονάδα για θύματα trafficking:** Ψυχο-κοινωνική στήριξη, Προώθηση στην αγορά εργασίας
- **Άρσις- Κοινωνική Οργάνωση Υποστήριξης Νέων:** Η ΑΡΣΙΣ είναι κοινωνική μη κυβερνητική οργάνωση που δραστηριοποιείται από το 1992 για την υποστήριξη των παιδιών και των νέων και την προάσπιση των δικαιωμάτων τους. Ψυχο-κοινωνική στήριξη, Νομική Συμβουλευτική, Προώθηση στην αγορά εργασίας
- **Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες:** Νομική Συμβουλευτική/ Εκπροσώπηση
- **The No project:** Καμπάνιες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, υποστήριξη
- Το **Υπουργείο Εσωτερικών** επικεντρώνει τη διοικητική στήριξη των θυμάτων μέσω της αδειοδότησης του, που εξασφαλίζει την πρόσβαση στην αγορά της εργασίας, ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, επαγγελματική κατάρτιση και εκπαίδευση.
- Το **Υπουργείο Εξωτερικών** καλύπτει όλο το φάσμα της καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων (πρόληψη, προστασία, καταστολή)
- Το **Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας**, το οποίο περιλαμβάνει την πρόληψη και την καταστολή κάθε εγκληματικής πράξης που λαμβάνει χώρα στη θάλασσα.
- Παράλληλα, δραστηριοποιείται η Γενική Γραμματεία Ισότητας, ενώ ο **Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης** (ΔΟΜ), συντονίζει τις δράσεις σχετικά με την πρόληψη, την προστασία και τον επαναπατρισμό των θυμάτων σωματεμπορίας.
- Επίσης, με τα θύματα σωματεμπορίας ασχολούνται κυρίως Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις με παρεμβάσεις στο δρόμο (street work), σε συμβουλευτικό επίπεδο, με την παροχή φιλοξενίας σε δομές που λειτουργούν, αλλά και γενικότερα με όλα τα στάδια από τον εντοπισμό μέχρι και την προστασία, αλλά και τη νομική διαδικασία. Κάποιες Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις δραστηριοποιούνται μέσω στοχευόμενων προγραμμάτων και παρεμβάσεων για θύματα διεθνικής σωματεμπορίας και κάποιες άλλες έρχονται σε επαφή ή αποτελούν σημεία υποδοχής πρώτης γραμμής μεταναστευτικών ροών που δύναται να έρθουν σε επαφή. Παράλληλα, οι φορείς δραστηριοποιούνται στην άσκηση πίεσης και διεκδίκησης δικαιωμάτων (advocacy).

5.2 Δράσεις κατά του trafficking

Τα τελευταία χρόνια οι νομοθετικές ρυθμίσεις και οι κανονισμοί έχουν δώσει τη δυνατότητα για την αντιμετώπιση της παράνομης εμπορίας ανθρώπων. Οι ρυθμίσεις και οι κανονισμοί βασίζονται κατά κύριο λόγο σε τρία στάδια:

1. Το στάδιο της δίωξης του εγκλήματος
2. Το στάδιο της πρόληψης κι εξάλειψης του φαινομένου
3. Το στάδιο της προάσπισης και διαφύλαξης των δικαιωμάτων των θυμάτων

Σε αυτή τη φάση δραστηριοποιούνται τόσο οι κρατικοί οργανισμοί όσο και οι ΜΚΟ οργανώσεις για να επιφέρουν το επιθυμητό αποτέλεσμα. Η συνεταιρική δράση των κρατικών οργανώσεων και των ΜΚΟ είναι ομολογουμένως σημαντική καθώς είναι πιο αποτελεσματική για την εξάλειψη της σωματεμπορίας.

Με βάση την Έκθεση του Υπουργείου Εξωτερικών των Η.Π.Α η Ελλάδα βρίσκεται στη 2^η θέση κατάταξης όσον αφορά την πρόληψη, την προάσπιση και την δίωξη της παράνομης σωματεμπορίας. Η Ελλάδα με αυτό το αποτέλεσμα φαίνεται ότι δεν μένει στάσιμη στο φαινόμενο αλλά καταβάλλει σημαντικές ενέργειες για να καταπολεμήσει το έγκλημα αυτό. Επίσης, το ελληνικό κράτος αύξησε κατά πολύ την χρηματοδότηση για την ασφάλεια των θυμάτων. Αντιθέτως, παρατηρούμε ότι υστερεί στην τιμωρία των διακινητών, στο να βρίσκει έγκαιρα τα θύματα καθώς και στην ελλιπή ενημέρωση του ελληνικού λαού σε θέματα που αφορούν την εξάλειψη του φαινομένου της σωματεμπορίας. (<http://www.state.gov/documents/organization/123357.pdf>)

Σύμφωνα με όσα αναφέραμε παραπάνω, για την καλύτερη και αποδοτικότερη καταπολέμηση του trafficking θα πρέπει οι δράσεις να πραγματοποιούνται και από τους κρατικούς οργανισμούς αλλά και από τις ΜΚΟ που ασχολούνται με θέματα εμπορίας ανθρώπων. Εξαιτίας της συνθετότητας που προβάλλει το θέμα αυτό είναι αναγκαία η συνεργασία και ο η κοινή ρύθμιση των δράσεων με σκοπό να επιφέρουν το επιθυμητό αποτέλεσμα. Είναι σαφές ότι οι κρατικοί οργανισμοί είναι αρμόδιοι για τον σχεδιασμό, την χρηματοδότηση και την πραγματοποίηση των δράσεων που αφορούν την πρόληψη και καταπολέμηση του trafficking. Από την άλλη, οι ΜΚΟ παίζουν καταλυτικό ρόλο ως προς την ενημέρωση του κόσμου πάνω στο θέμα της εμπορίας ανθρώπων και στην προάσπιση των δικαιωμάτων τους.

5.3 Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΤΩΝ ΜΚΟ

Τα τελευταία χρόνια παρατηρούμε ότι οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις αντιδρούν και δρουν μαζικά για την καταπολέμηση της παράνομης εμπορίας ανθρώπων. Μέσα από τις δράσεις τους παρέχουν υποστήριξη, προάσπιση των δικαιωμάτων των θυμάτων, ενημέρωση των πολιτών για το φαινόμενο του trafficking αλλά ασκούν μεγάλες πιέσεις στους κρατικούς οργανισμούς.

Η αναγκαιότητα των δράσεων των ΜΚΟ γίνεται αντιληπτή και από τους κρατικούς οργανισμούς οι οποίοι τονίζουν ότι οι ΜΚΟ στο κομμάτι της προστασίας και της βοήθειας των θυμάτων καθώς και στην ενημέρωση προς τους πολίτες έχουν παίξει σημαντικό ρόλο. Η σπουδαιότητα των δράσεων τους αυξάνεται λόγω του ότι όσα προσφέρουν για την αντιμετώπιση του φαινομένου δεν υποκρύπτει κάποιο όφελος.

Οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις έχουν κοινούς σκοπούς και κοινές ιδέες οι οποίες αποβλέπουν στη στήριξη και ενδυνάμωση των θυμάτων και παίζουν ρόλο στο να πιέζουν τους κρατικούς φορείς. Είναι προφανές ότι σε μεγάλο βαθμό ασκούν μεγάλες πιέσεις στο κράτος με σκοπό να επέλθουν πιο αυστηρά μέτρα για να εξαλειφθεί το φαινόμενο του trafficking. Οι δράσεις των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων περιγράφονται από αλληλεγγύη και συνεργασία για να αντιμετωπιστεί το φαινόμενο.

Στη χώρα μας υπάρχουν αρκετές υπηρεσίες που απασχολούνται με το θέμα του trafficking. Ορισμένες από αυτές τις υπηρεσίες είναι οι εξής : Κέντρο έρευνας και υποστήριξης θυμάτων κακοποίησης και κοινωνικού αποκλεισμού, Stop Now, Γιατροί του Κόσμου, Γιατροί χωρίς σύνορα, Δίκτυο Γυναικών Ευρώπης, Ελληνικό συμβούλιο για τους πρόσφυγες, Κλίμακα, ACT UP, Αλληλεγγύη, PRAKSIS.

Οι ΜΚΟ συμβάλλουν καταλυτικό ρόλο ως προς την ενημέρωση των πολιτών. Αυτό επιτυγχάνεται μέσω της δημιουργίας εκδηλώσεων, σεμιναρίων, μέσω της συγγραφής άρθρων και με την προώθηση ενημερωτικών φυλλαδίων. Όλο αυτό αποτελεί μια καμπάνια για την ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση των πολιτών για το φαινόμενο της εμπορίας ανθρώπων.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η βοήθεια και η υποστήριξη που προσφέρουν στα θύματα χαρακτηρίζεται ως σπουδαία. Στις δράσεις τους συμπεριλαμβάνονται οι ιατρικές υπηρεσίες, ψυχοκοινωνική υποστήριξη, την ομαλή ένταξη τους στην κοινωνία. Συγκεκριμένα, το Δίκτυο Γυναικών Ευρώπης παρέχει γραμμή Βοήθειας για τα θύματα.

Το 2000 στην Ελλάδα υπήρχαν και λειτουργούσαν αρκετά κέντρα φιλοξενίας για τα θύματα που υπέπεσαν στη σωματεμπορία. Όμως άρχισαν να εμφανίζονται τα πρώτα προβλήματα στα κέντρα φιλοξενίας . Τα προβλήματα αυτά σχετίζονταν με την έλλειψη ανθρώπινου δυναμικού, με την ελλιπή έως κι ανύπαρκτη χρηματοδότησή τους και αυτό είχε ως αποτέλεσμα τα περισσότερα κέντρα να καταφύγουν στην πρόωρη λήξη της λειτουργίας τους.

5.4 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΤΟΥ TRAFFICKING

Το θέμα του trafficking έχει αποκτήσει μεγάλες διαστάσεις στον Ελλαδικό χώρο και έχει καταστεί αναγκαία η άμεση εξάλειψη του. Στα παραπάνω κεφάλαια αναφέρθηκαν οι δράσεις των ΜΚΟ. Όμως τα προβλήματα και οι ελλείψεις υποδεικνύουν την αναγκαία τοποθέτηση προτάσεων και ιδεών οι οποίες θα ήταν δυνατόν να εξελιχθούν τόσο από τους κρατικούς οργανισμούς όσο και από τις ΜΚΟ.

Η συνεργασία μεταξύ των οργανισμών και των οργανώσεων κρίνεται απαραίτητη με σκοπό να αντιμετωπιστούν τα γραφειοκρατικά προβλήματα που προκύπτουν. Βασικός άξονας θα πρέπει να είναι η αρχή της συνέχειας και όχι οι μεμονωμένες αποφάσεις που λαμβάνονται από τους αρμόδιους των οργανισμών και των οργανώσεων. Με αυτόν τον άξονα κατοχυρώνεται η μονιμότητα και η συνοχή για την αντιμετώπιση του εμπορίου ανθρώπων. Επίσης, με αυτό τον τρόπο επιφέρεται ένα σταθερό και οργανωμένο δίκτυο πληροφόρησης προς όλους τους ανθρώπους.

Το πρόβλημα του trafficking ανάγεται σε όλο τον ελληνικό πληθυσμό, η αύξηση και η αντιμετώπιση του έχει σε μεγάλο βαθμό σχέση με τις συμπεριφορές και τα πρότυπα συμπεριφορών που ανακτούν τα άτομα. Οπότε η αναγκαιότητα της επέμβασης όλων των φορέων, όπως η οικογένεια, η εκπαίδευση, κρίνεται ως μεγάλης σημασίας. Η συμβολή των Μ.Μ.Ε στην πρόληψη, στην ενημέρωση, στην ευαισθητοποίηση και στην κινητοποίηση του φαινομένου είναι απαραίτητη και θα επιφέρει θετικά αποτελέσματα. Η σημασία που έχει ο ορισμός της οικογένειας είναι καταλυτικός. Βασικό ρόλο στο φαινόμενο της εμπορίας ανθρώπων διαθέτει ο κλάδος της εκπαίδευσης με την τοποθέτηση και ανάπτυξη μαθημάτων σεξουαλικής αγωγής τα οποία θα έχουν ως στόχο τους την ανάδειξη της ισότητας μεταξύ των δύο φύλων, την προώθηση του σεβασμού απέναντι στα ανθρώπινα δικαιώματα και την αντιμετώπιση του trafficking. (Emke - Pouloupoulos, 2001)

Η οργάνωση εκστρατειών με θέμα την πρόληψη και ευαισθητοποίηση θα μπορεί να συμβάλει στην ενημέρωση της κοινωνίας για το φαινόμενο της σωματεμπορίας, για τις συνέπειες που επέρχονται, το βαθμό επικινδυνότητας που έχει μια τέτοια κατάσταση και κυρίως να πτοήσουν την ιδέα ότι μέσω της παράνομης εμπορίας ανθρώπων θα μπορούν να κερδίσουν τεράστια κέρδη. Οι εκστρατείες αυτές θα πρέπει να καλύπτουν όλες τις ομάδες ανθρώπων και κατά βάση τις γυναίκες.

Είναι σημαντικό να διοργανώνονται συνεχώς ενημερωτικά φυλλάδια και συνέδρια με σκοπό να ενημερωθεί η ελληνική κοινωνία για τους τρόπους αντιμετώπισης του φαινομένου, την πρόληψη καθώς και για την καταστολή του σωματεμπορίου. Οι καταστάσεις και οι πληροφορίες γύρω από το φαινόμενο διαρκώς αλλάζουν κι τροποποιούνται. Όλο αυτό έχει ως βασική επιδίωξη την συνεχή κινητοποίηση των οργανώσεων, την αναπαραγωγή και την αξιολόγηση νέων ιδεών.

Τέλος, για να μειωθούν τα θύματα που εισέρχονται στον ελλαδικό χώρο δεν βοηθάνε μόνο τα μέτρα που λαμβάνει το κράτος. Απαραίτητο θα ήταν να δημιουργηθούν ενημερωτικές εκδηλώσεις στις χώρες προέλευσης όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα, την εργασία και όσα θέματα αφορούν την πρόληψη του trafficking. Είναι σημαντικό να εξαλειφθούν τα αίτια που βοηθούν στην ανάπτυξη του φαινομένου έτσι ώστε να καταπολεμηθεί το φαινόμενο.

Η θεσμοποίηση νέων μέτρων, η καλύτερη οργάνωση των υποδομών που θα βοηθάνε τα θύματα, η βέλτιστη συνεργασία μέσω των κρατικών οργανώσεων και των ΜΚΟ, η άμεση ευαισθητοποίηση και η κινητοποίηση του γενικού συνόλου του πληθυσμού είναι ορισμένα

βήματα με σκοπό να αντιμετωπιστεί το εγκληματικό φαινόμενο της παράνομης εμπορίας ανθρώπων.

ΜΕΡΟΣ Β΄
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΘΕΜΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 : ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Σκοπός Έρευνας

Σκοπός της μελέτης ήταν η διερεύνηση των γνώσεων των πολιτών της Πάτρας σχετικά με το κοινωνικό φαινόμενο της διεθνικής σωματεμπορίας (trafficking).

Δειγματοληψία

Το δείγμα μας αποτελείται από 90 πολίτες της Πάτρας και η επιλογή ήταν τυχαία. Η διαδικασία για τη λήψη του δείγματος καθορίστηκε από την αρχή της έρευνας και ήταν ως εξής : διαλέξαμε δύο κεντρικά και πολυσύχναστα σημεία της πόλης και ανά άτομο δινόταν το ερωτηματολόγιο.

Ερευνητικά Εργαλεία

Το ερευνητικό εργαλείο που χρησιμοποιήσαμε ήταν ένα ερωτηματολόγιο το οποίο δημιούργησε η ομάδα μας και περιείχε ερωτήσεις κλειστού τύπου και οι κύριοι άξονες ήταν :

- Ø Γνώσεις σε σχέση με τη σωματεμπορία
- Ø Δημογραφικά στοιχεία

Τρόπος ανάλυσης δεδομένων

Τα δεδομένα που συγκεντρώθηκαν , ελέχθησαν και μετρήθηκαν και η ανάλυσή τους έγινε μέσω του SPSS. Τα αποτελέσματα που προέκυψαν παρατίθενται με μορφή γραφημάτων στο παρακάτω κεφάλαιο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 : ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

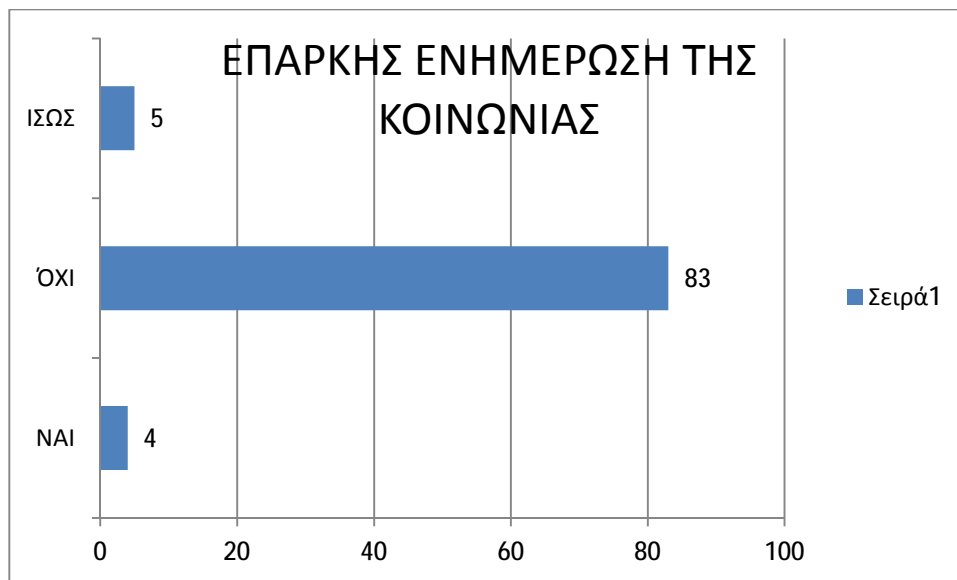
2.1 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Στην έρευνα έλαβαν μέρος 90 άτομα μέσου όρου ηλικίας 20 – 25 ετών. Η επιλογή του δείγματος έγινε ανεξάρτητα από την καταγωγή, την οικογενειακή και κοινωνικοοικονομική κατάσταση του κάθε ατόμου.

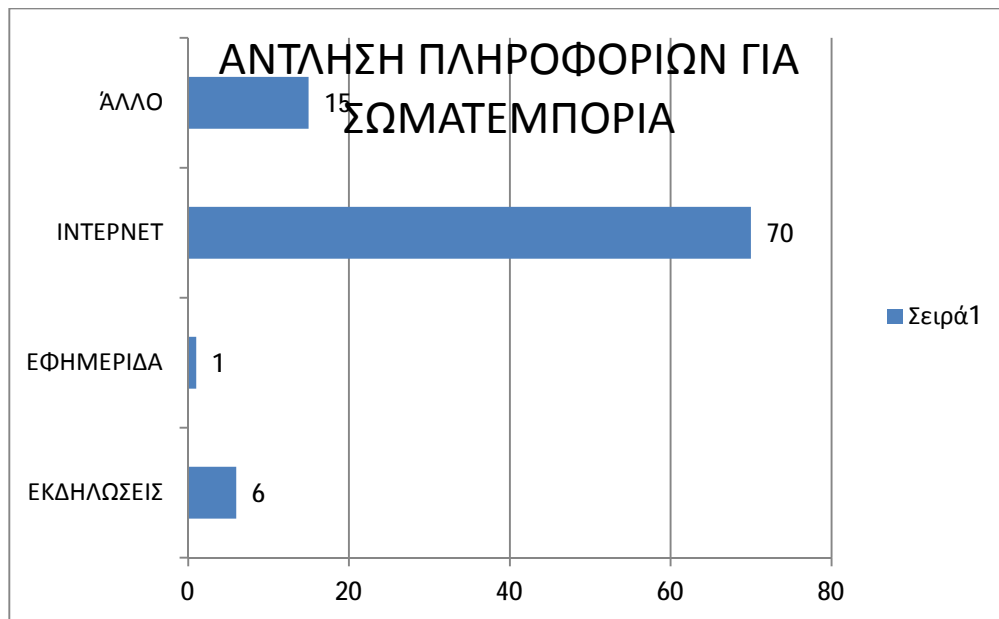
Από την ανάλυση και την στατιστική διεργασία που πραγματοποιήσαμε στα δεδομένα προκύπτουν οι εξής πληροφορίες :

Α) ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

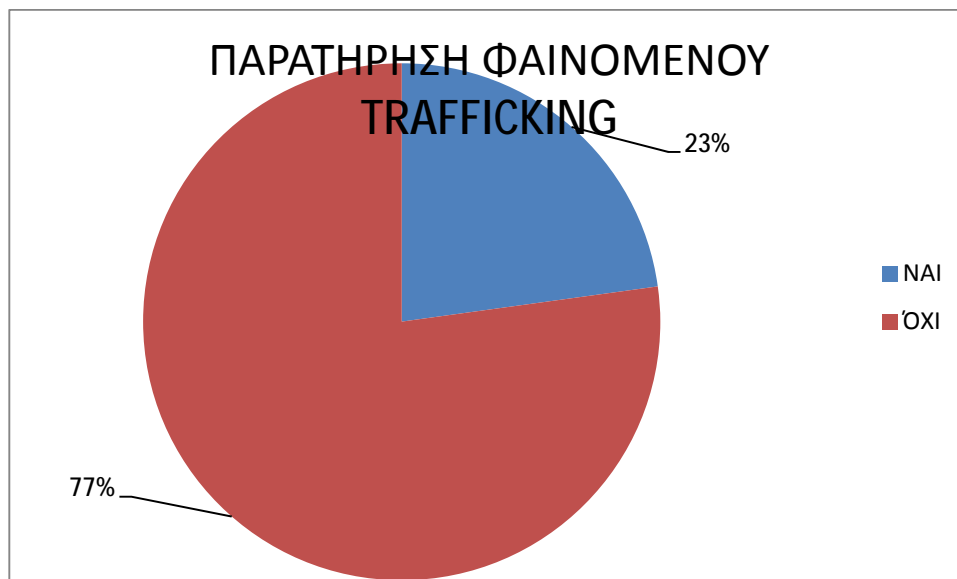
Το 90,2% των ερωτηθέντων πιστεύει ότι δεν υπάρχει η κατάλληλη και επαρκής ενημέρωση των πολιτών σχετικά με το θέμα της σωματεμπορίας, το 5,4% πιστεύει ότι ίσως και να υπάρχει ενώ το 4,3% θεωρεί ότι υπάρχει επαρκής ενημέρωση.

Το 76,1 % στην ερώτηση από πού έχουν αντλήσει πληροφορίες για το θέμα απάντησε πως έλαβαν πληροφορίες από το Ίντερνετ , το 16,3% από γνωστούς και φίλους , το 6,5% από εκδηλώσεις που διοργανώνονται για το trafficking και το 1,1% από εφημερίδα.

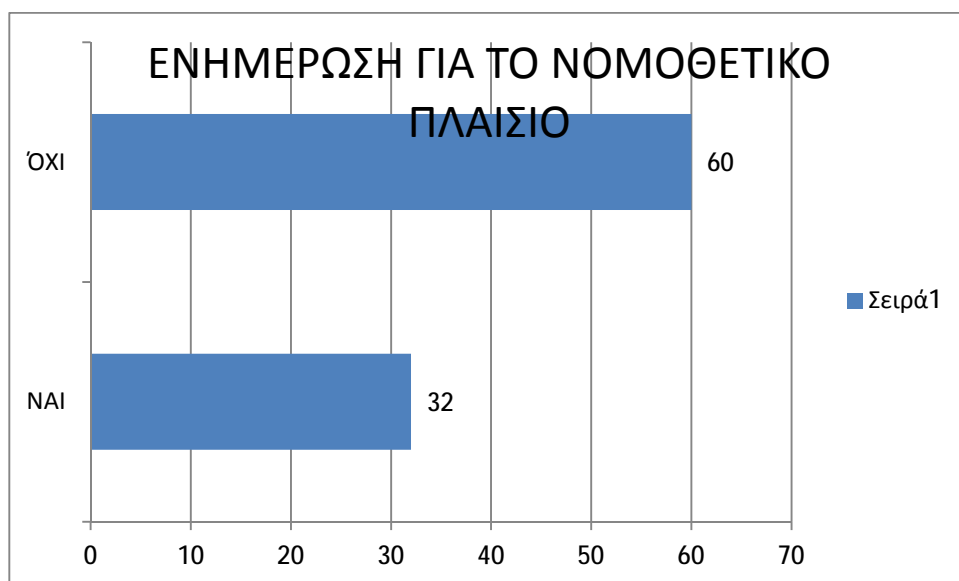
Το 77,2% των πολιτών δεν έχει αντιληφθεί/δει κάποιο είδος trafficking στη περιοχή τους ενώ ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό (22,8%) ανέφερε ότι έχει αντιληφθεί φαινόμενο σωματεμπορίας.

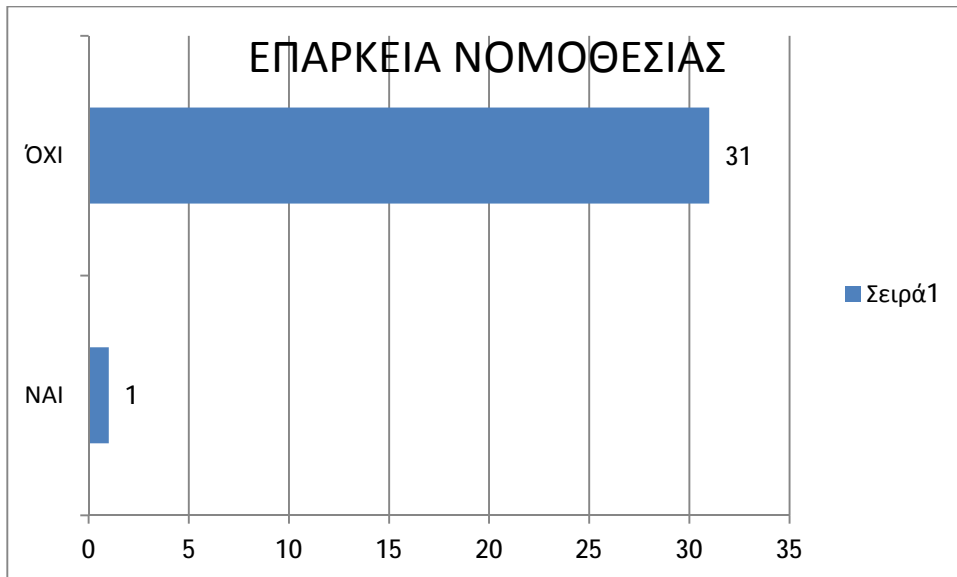
Η αντίδραση των πολιτών που είδαν φαινόμενο σωματεμπορίας ήταν η αδιαφορία (40,6%) . Από την άλλη, το 31,3% είχε τη διάθεση να βοηθήσει και το 28,1% κάλεσε την αστυνομία.

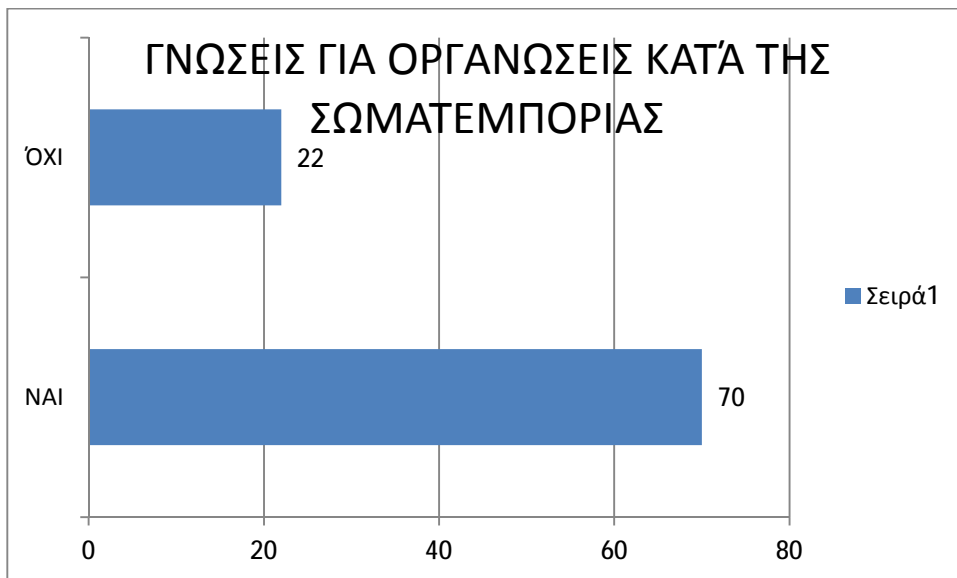
Ως προς την ενημέρωση για το νομοθετικό πλαίσιο που ισχύει κατά του trafficking , το 65,2% ανέφερε ότι δεν έχει ενημερωθεί και ως εκ τούτου δεν γνωρίζει τίποτα γύρω από το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο, ενώ το 34,8% έχει ενημερωθεί σχετικά με τη νομοθεσία.

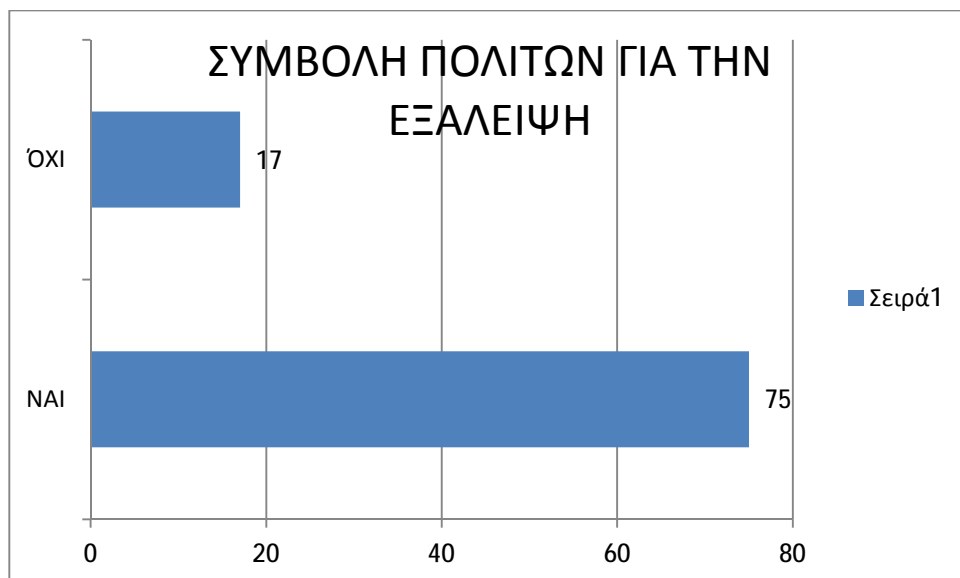
Στην ερώτηση εάν επαρκεί το νομοθετικό πλαίσιο για την εξάλειψη της διεθνικής σωματεμπορίας σχεδόν η πλειοψηφία των πολιτών (97,8%) απάντησε πως δεν είναι επαρκής ενώ το 2,2% πιστεύει ότι επαρκεί έτσι ώστε να αντιμετωπιστεί το φαινόμενο.

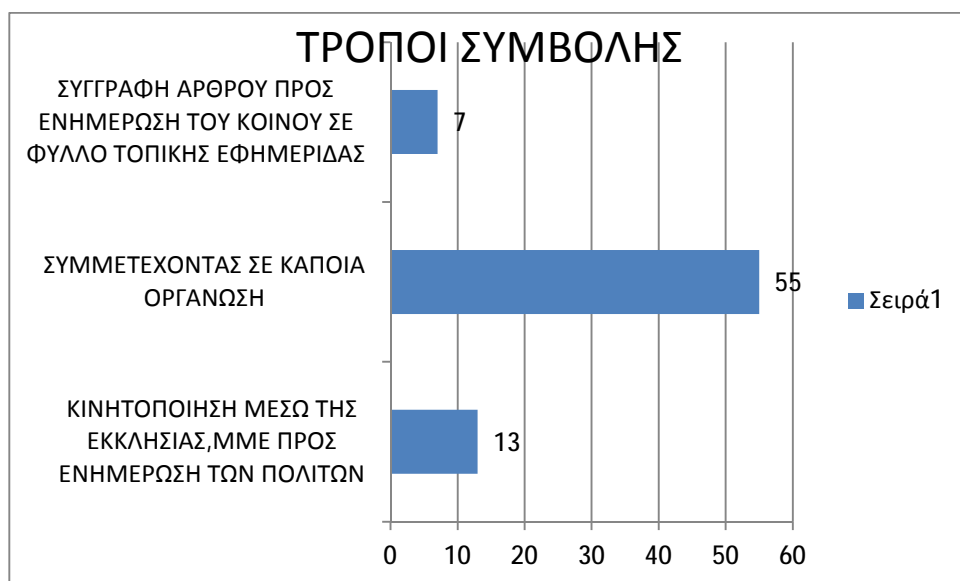
Το 76,1% των ερωτηθέντων γνωρίζει οργανισμούς και οργανώσεις που δρουν ενάντια στη σωματεμπορία. Το 23,9% δεν έχει καμία γνώση και πληροφόρηση για τις οργανώσεις κατά του trafficking.

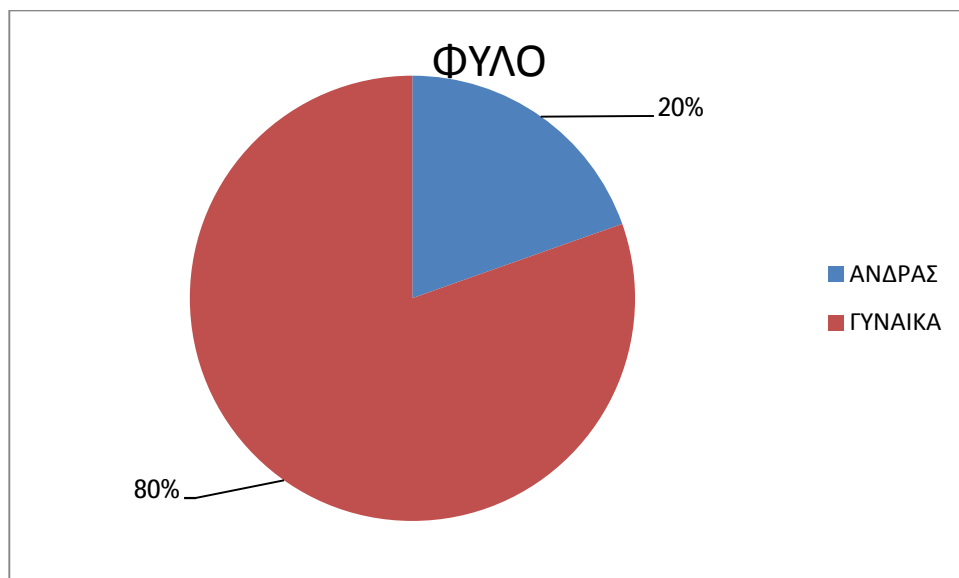
Είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι το 81,5% θα ήθελε να συμβάλει με σκοπό να καταπολεμηθεί το κοινωνικό φαινόμενο αυτό , ενώ το 18,5% πιστεύει ότι δε θα μπορούσε να συμβάλει.

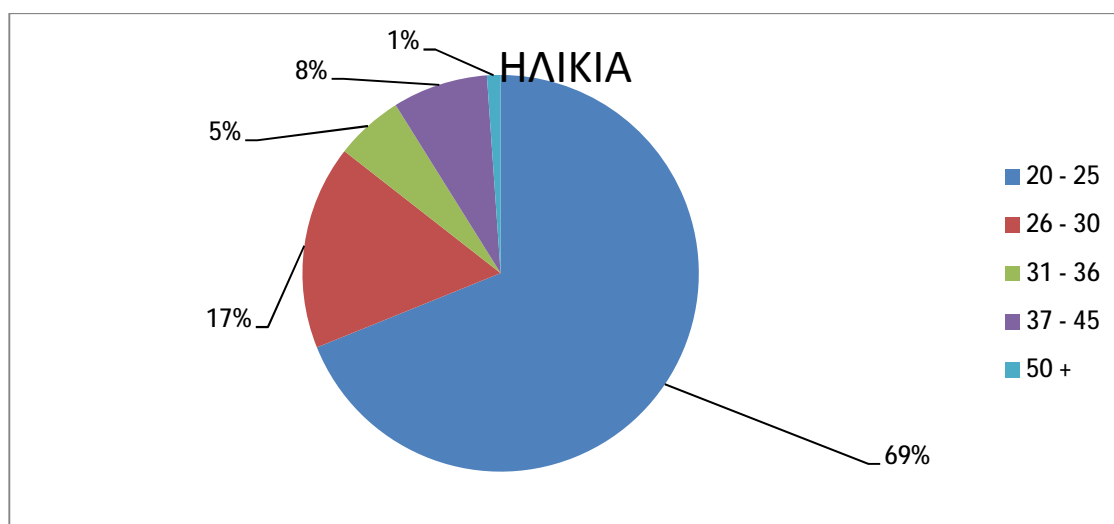
Οι ερωτηθέντες (73,1%) πιστεύουν ότι θα μπορούσαν να συμβάλλουν εάν ήταν σε κάποια οργάνωση , το 19,2% μέσω της εκκλησίας και των ΜΜΕ και το 7,7% εάν έγραφαν ένα άρθρο με θέμα τη σωματεμπορία σε μια τοπική εφημερίδα.

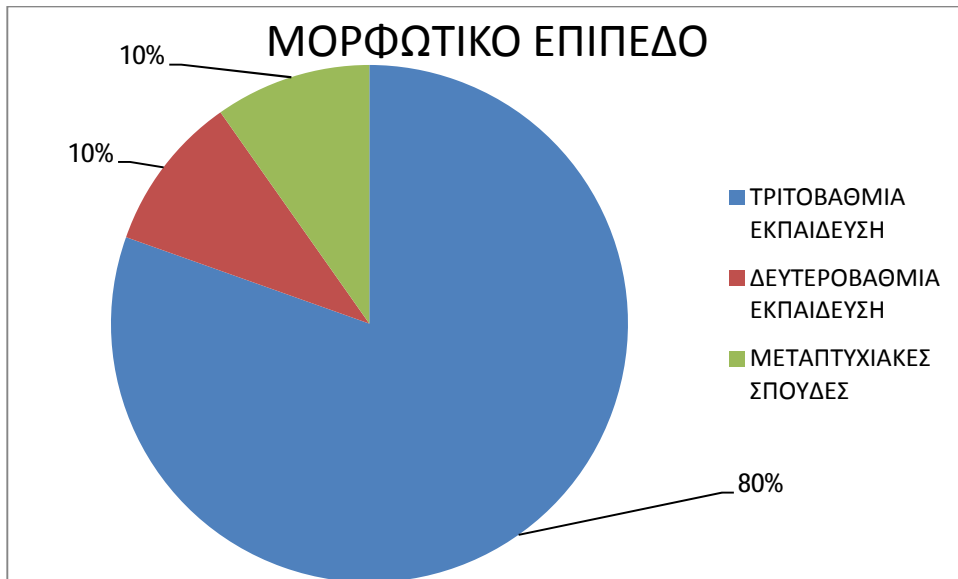
Το 80,2% των ερωτηθέντων ήταν γυναίκες και το υπόλοιπο 19,8% ήταν άνδρες.

Η ηλικία των ερωτηθέντων κυμάνθηκε από 20 έως 50+ με μέσο όρο ηλικίας 20 – 25 (69%) .

Το 80% των ερωτηθέντων προέρχονταν από την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση. Μοιρασμένα είναι τα ποσοστά ανάμεσα σε αυτούς που προέρχονταν από τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (10%) και σε αυτούς που βρίσκονταν σε Μεταπτυχιακές Σπουδές (10%) .

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Εκατοντάδες γυναίκες και παιδιά, κατά κύριο λόγο, παρακινούνται προς την παράνομη εμπορευματοποίηση των σωμάτων τους και με αυτό τον τρόπο γίνονται αντικείμενα σεξουαλικού εμπορίου ή τους χρησιμοποιούν ως υλικό για την παραγωγή πορνογραφικών ταινιών. Πλέον η σωματεμπορία επισύρει γιγαντιαία ποσά σε όσους ασχολούνται με αυτό.

Η διαδικασία της διακίνησης ανθρώπων κρύβει ελάχιστους κινδύνους και δυσκολίες για όσους εκμεταλλεύονται τις γυναίκες – θύματα, όμως για τα ίδια τα θύματα η διαδικασία αυτή και ο συγκεκριμένος τρόπος ζωής πολλούς και σοβαρούς κινδύνους. Το trafficking έχει αναπτυχθεί σε έναν κερδοφόρο κλάδο που προτρέπει τους ανθρώπους να ασχοληθούν με αυτό με μοναδικό σκοπό την απόκτηση αρκετών χρημάτων.

Οι συνέπειες που επέρχονται στα θύματα του trafficking είναι δραματικές. Τα θύματα αποκτούν ψυχοσωματικά τραύματα τα οποία δεν επουλώνονται, εξαρτώνται από ουσίες, είτε αλκοόλ είτε από ναρκωτικά καθώς και σοβαρά προβλήματα υγείας τα οποία μπορούν να αποβούν μοιραία για την υγεία τους. Επίσης, παρατηρείται έντονο το φαινόμενο των αυτοκτονιών καθώς στην προσπάθειά τους να ξεφύγουν από αυτό το μαρτύριο δεν τα καταφέρνουν, απογοητεύονται και αποκτούν αυτοκτονικές συμπεριφορές ή σε άλλες περιπτώσεις δέχονται τη κατάσταση.

Σύμφωνα με όσα έχουμε αναφέρει στη βιβλιογραφική μας ανασκόπηση και μέσα από την έρευνα που διενεργήθηκε από εμάς τους ίδιους με σκοπό να δούμε τη στάση των πολιτών της Πάτρας απέναντι σε αυτό το σοβαρό κοινωνικό φαινόμενο. Τα συμπεράσματα τα οποία προήλθαν από τη διαδικασία της έρευνας και της βιβλιογραφικής ανασκόπησης είναι σημαντικά να αναφερθούν.

Το βασικότερο συμπέρασμα είναι ότι μεγάλο ποσοστό των πολιτών πιστεύει πως δεν υπάρχει επαρκής και πλήρη ενημέρωση γύρω από το φαινόμενο της διεθνικής σωματεμπορίας. Επιπροσθέτως, όσοι έχουν ενημερωθεί για το φαινόμενο έχει συμβεί μέσω του Διαδικτύου και όχι από τους κοινωνικούς (κρατικούς ή μη) φορείς της περιοχής.

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι υπάρχει νομοθετικό πλαίσιο για τη διακίνηση ανθρώπων αλλά η πλειοψηφία των ερωτώμενων δεν έχει ακούσει/ενημερωθεί ποτέ για την ύπαρξη του. Ακόμα όσοι το γνωρίζουν απάντησαν πώς δεν επαρκεί το νομοθετικό πλαίσιο με σκοπό την εξάλειψη του φαινομένου.

Από τη βιβλιογραφική ανασκόπηση μάθαμε για τις οργανώσεις και τα προγράμματα που προσπαθούν με δράσεις να μειώσουν , εάν όχι να εξαλείψουν, το trafficking. Αξίζει να αναφερθεί πως μεγάλη μερίδα πολιτών γνώριζε φορείς που ασχολούνται με την καταπολέμηση της σωματεμπορίας και πιστεύουν πως εάν ήταν μέλη μιας τέτοιας οργάνωσης θα μπορούσαν να συμβάλλουν στην καταπολέμηση του φαινομένου.

Γίνεται αντιληπτό , λοιπόν , πως για να αντιμετωπιστεί η διεθνική σωματεμπορία πρέπει το νομοθετικό πλαίσιο να τηρείται και να εφαρμόζεται σωστά, να υπάρχει συνοριακή φύλαξη, οι χώρες μεταξύ τους να συνεργάζονται αλλά για να είναι το αποτέλεσμα καρποφόρο θα πρέπει να συνυπάρξουν οι τρεις αυτοί βασικοί άξονες μεταξύ τους έτσι ώστε να φθάσουμε στην εξάλειψη του trafficking.

Εν κατακλείδι, θα θέλαμε να προσθέσουμε ότι βασικό ρόλο σε όλα τα παραπάνω παίζει η ενημέρωση και η ευαισθητοποίηση των πολιτών. Γιατί όταν η κοινωνία είναι ενημερωμένη

μπορεί να αντιμετωπίσει και να καταπολεμήσει τα άσχημα φαινόμενα που συμβαίνουν γύρω της.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση

1. Αμπατζή, Λ. (2008). Προσεγγίζοντας το φαινόμενο του trafficking. Αθήνα: Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών
2. Εφημερίς της Κυβερνήσεως (Οκτώβριος, 2002) Αρ. Φύλλου 248
3. Ζντούκου Δ. , (Δεκέμβριος 2003) , Αφίσα καταναγκαστικής πορνείας
4. Λάζος, Γ. (2002) , Πορνεία και διεθνική σωματεμπορία στη σύγχρονη Ελλάδα: Η εκδιδόμενη. Αθήνα: Καστανιώτης.
5. Λάζος Γ. (2002) , Πορνεία και διεθνική σωματεμπορία στη σύγχρονη Ελλάδα: Ο πελάτης. Αθήνα: Καστανιώτης.
6. Λάζος, Γ. και Ζάννη, Μ. (2002), Διεθνική σωματεμπορία και εξαναγκαστική πορνεία στην Ελλάδα του 2002. Αθήνα: STOPNOW-ΚΕΔΕ, Διαθέσιμο: <http://www.stop-trafficking.org/TRAFFICKING%20GREECE%202002%20FINAL%20B.pdf> Προσπελάστηκε στις 17/6/2014.
7. Μποντζίνι, Π. (2007). Εμπόριο γυναικών: Πορνεία, μαστροπεία και εκμετάλλευση. Αθήνα: Μελάρι
8. Παπαγιαννοπούλου, Π. Χ. (2007). Το φαινόμενο της διεθνικής σωματεμπορίας στην Ελλάδα και διεθνώς. Αθήνα: Κέντρο Γυναικείων Μελετών και Ερευνών.
9. Συκιώτου Α. , (2003) Εμπορία ανθρώπων στα Βαλκάνια : θύμα, δράστης και κατασταλτικές στρατηγικές, Εκδόσεις: Σάκκουλα
10. Συκιώτου Α. , (2006) Η έννοια το θύματος στην εμπορία ανθρώπων, Ποινικά Χρονικά , σελ.684.
11. Συμεωνίδου - Καστανίδου Ε. ,(2002) Εμπορία ανθρώπων - Οι διεθνείς κατευθύνσεις, το ισχύον ποινικό δίκαιο και το νομοσχέδιο του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης, Ποινικό Δίκαιο (4), σελ.424.
12. Τσιγκρής Α. , (2002) , Το σεξουαλικό εμπόριο στην Ελλάδα: Ο νέος κίνδυνος από το οργανωμένο έγκλημα, Εμπόριο ανθρώπων, Εκδόσεις: Κέντρου Πολιτικής Έρευνας και Επικοινωνίας
13. Χαραλαμπίκης Α. , (2007) Ο νέος ν.3625/2007 για την εμπορία παιδιών, την παιδική πορνεία και την παιδική πορνογραφία», Ποινικού Δικαίου (4), σελ.825-831.

Ξενόγλωσση

1. Anker C. L. van den and Doornik, J. (Eds) (2006) Trafficking and Women's Rights. New York: Palgrave Macmillan.
2. Aradau C. (2008) Rethinking Trafficking in Women: Politics Out of Security. London: Palgrave Macmillan
3. Bayles K. (2002). The Social Psychology of modern slavery. Scientific American, 286, p. p. 80-88
4. Chapkis W. (2005) Soft glove, punishing fist: The trafficking victim's protection act of 2000. Στο E. Bernstein. And L. Schaffner (Eds), Regulating Sex: The Politics of Intimacy and Identity. New York: Routledge.
5. Cree, V. (2008) Confronting sex trafficking: Lessons from history. International Social Work, 51 (6), pp. 763-776.
6. Doezema, J. (2010) Sex Slaves and Discourse Masters: The Construction of Trafficking. London: Zed Books.
7. Emke - Pouloupoulos, I. (2001). Trafficking in Women and Children: Greece, a Country of Destination and Transit. Institute for the Study of the Greek Economy and Greek Society of Demographic Studies, Athens.
8. United Nations, 2000, The Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children, supplementing the Convention Against Transnational Organized Crime United Nations, Advance copy, United Nations
9. Emke- Pouloupoulos, I. (2003). Trafficking in women and girls for the sex trade: The case of Greece. The greek Review of Social Research, 110, p. p. 271-307.

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

1. [http://europa.eu/rapid/press-release MEMO-02-191_en.htm](http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-02-191_en.htm) , Συμβούλιο της Ευρώπης
2. http://eurlex.europa.eu/legal_content/EN/TXT/?uri=URISERV%3A133072
Προσπελάστηκε 19/7/2002
3. https://ec.europa.eu/anti-trafficking/content/nip/italy_en
4. <http://www.state.gov/documents/organization/123357.pdf>
5. http://www.ekka.org.gr/portal_docs/forceaccount/picture/14_1047.pdf
6. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A32011L0036>
Προσπελάστηκε 5/4/2011.
7. http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/organized-crime-and-human-trafficking/trafficking-in-human-beings/index_en.htm
Προσπελάστηκε 21/3/2011
8. http://www.europarl.europa.eu/charter/pdf/text_el.pdf
9. <http://greece.iom.int/el/%CE%B4%CE%B9%CE%B5%CE%B8%CE%BD%CE%AE%CF%82-%CE%BF%CF%81%CE%B3%CE%B1%CE%BD%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82-%CE%BC%CE%B5%CF%84%CE%B1%CE%BD%CE%AC%CF%83%CF%84%CE%B5%CF%85%CF%83%CE%B7%CF%82>
10. https://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=VII-6&chapter=7&lang=en
11. <http://www.stop-trafficking.org>